

Financuar nga
Bashkimi Evropian

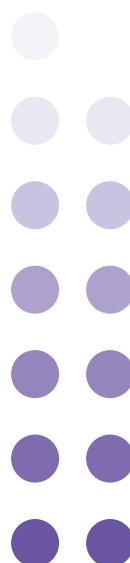
Qendra Kosovare për Studime Gjinore
Kosovar Gender Studies Center

NGA POLITIKAT NË PRAKTIKË:
MONITORIMI I ZBATIMIT TË PLANEVE
LOKALE TË VEPRIMIT PËR
BARAZI GJINORE NË KOSOVË

NGA POLITIKAT NË PRAKTIKË:
MONITORIMI I ZBATIMIT TË PLANEVE
LOKALE TË VEPRIMIT PËR BARAZI GJINORE
NË KOSOVË

Raporti i konsoliduar “Nga Politikat në Praktikë: Monitorimi i Zbatimit të Planeve Lokale të Veprimit për Barazi Gjinore në Kosovë”, që mbulon gjashtëmbëdhjetë (16) komuna, është përgatitur nga Qendra Kosovare për Studime Gjinore (QKSGj) në kuadër të iniciativës “Monitorimi dhe Llogaridhënia me Ndjeshmëri Gjinore”, dhe është financuar nga Bashkimi Evropian në kuadër të projektit Instrumenti për Barazi Gjinore, i zbatuar nga UN Women.

Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e vetme e autores/it/eve/ëve dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian, UN Women, apo ndonjë organizate të lidhur me to.

Autore: Lavdi Zymberi, Qendra Kosovare për Studime Gjinore (QKSGj)

Faqosja dhe Dizajni: Dafina Visoka

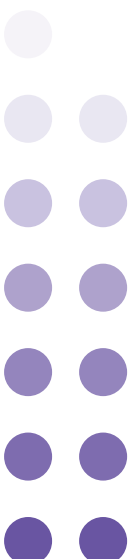
©2025 Qendra Kosovare për Studime Gjinore (QKSGj). Të gjitha të drejtat e rezervuara. Licencuar për Qendrën Kosovare për Studime Gjinore (QKSGj) nën kushte të përcaktuara.

Projekti i Instrumentit për Barazi Gjinore (IBGj) i UN Women është hartuar për të mbështetur Kosovën në sigurimin që, gjatë procesit të anëtarësimit në BE, barazia gjinore të integrohet në mënyrë efektive në të gjithë sektorët, dhe që mekanizmat institucionalë për barazi gjinore të forcohen, me qëllim përfundimtar arritjen e rezultateve më të drejta të zhvillimit socio-ekonomik për gratë dhe burrat, vajzat dhe djemtë, në të gjithë diversitetin e tyre.

Qendra Kosovare për Studime Gjinore(QKSGj) www.kgscenter.net ka kontribuar në integrimin e aspekteve gjinore që nga viti 2002 dhe vazhdon të bëjë përpjekje për të arritur barazinë gjinore në Kosovë. Ajo ka qenë pionere në ndryshimet e sistemit diskriminues, normave sociale dhe standardeve të dyfishta, dhe është shumë aktive në monitorimin e institucioneve publike. Misioni i QKSGj-së është të integrojë analizën, programet dhe politikat me ndjeshmëri gjinore në të gjithë sektorët e shoqërisë kosovare, duke rritur ndërgjegjësimin gjinor dhe duke u fokusuar në çështjet gjinore, duke zhvilluar studimet gjinore dhe duke siguruar përfshirjen e politikave me perspektivë gjinore përmes kërkimit, zhvillimit të politikave, avokimit dhe lobimit.

Falënderime

Qendra Kosovare për Studime Gjinore shpreh mirënjohjen e saj të sinqertë ndaj Bashkimit Evropian, Zyrës së BE-së në Kosovë dhe UN Women Kosovo për mbështetjen dhe bashkëpunimin e tyre të vazhdueshëm, si dhe ndaj të gjitha komunave partnere dhe organizatave të shoqërisë civile, kontributet e të cilave ishin thelbësore për përgatitjen e këtij raporti.

PËRMBAJTJA

PËRMBAJTJA	4
Lista e tabelave.....	4
PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	7
1. HYRJE	11
1.1.Përmbledhje e projektit.....	11
1.2.Qëllimi i raportit.....	11
1.3.Metodologjia dhe mjetet e mbledhjes së të dhënave	12
1.4.Korniza Strategjike dhe e Politikave.....	17
1.5.Korniza Kombëtare Ligjore dhe e Politikave	17
1.6.Kornizat e Politikave Rajonale dhe të BE-së	18
1.7.Angazhimet Ndërkombëtare.....	19
1.8.Rregullimet Institucionale të PLVBGj-së, Procesi i Zhvillimit, Struktura dhe Prioritetet	19
2. GJETJET	24
2.1.Progresi i përgjithshëm dhe sfidat kryesore	24
2.2.Progresi sipas Fushave Tematike Prioritare	27
2.3.Praktikat e mira në zbatimin e PLVBGj-së	35
2.4.Mësimet e nxjerra.....	39
3. PËRFUNDIMET	41
4. REKOMANDIMET.....	43
SHTOJCAT	50

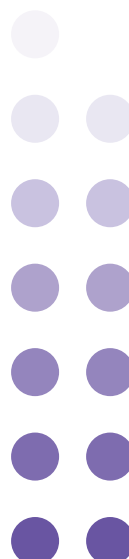
LISTA E TABELAVE DHE GRAFIKONEVE

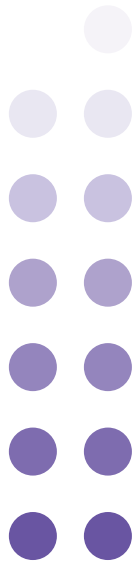
Tabela 1: Sfidat dhe implikimet me të cilat përballen komunat.....	26
Tabela 2: Krahاسimi i objektivave strategjike të PLVBGj-së nëpër komuna ..	33
Grafiku 1: Mbulimi i OShCUG-ve në të gjitha komunat e monitoruara	13
Grafiku 2: Miratimi i PLVBGj-ve në secilën komunë, periudha që mbulon plani dhe numri i aktiviteteve të planifikuara dhe të zbatuara.....	28

SHKURTESAT DHE AKRONIMET

NGA POLITIKAT NË PRAKTIKË:
MONITORIMI I ZBATIMIT TË PLANEVE LOKALE TË VEPRIMIT PËR BARAZI GJINORE NË KOSOVË

ABGj	Agjencia për Barazi Gjinore
CEDAW	Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave
CEMR	Këshilli i Komunave dhe Rajoneve Evropiane
BE	Bashkimi Evropian
DhBGj	Dhuna me Bazë Gjinore
BGj	Barazia Gjinore
ZBGj	Zyrtar/e për Barazi Gjinore
IBGj	Instrumenti për Barazi Gjinore
QKSGj	Qendra Kosovare për Studime Gjinore
PLVBGj	Planet Lokale të Veprimit për Barazi Gjinore
MAPL	Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
SMPK	Sistemi i Menaxhimit të Performancës Komunale
ShGMDNj	Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut
OJQ	Organizatë Joqeveritare
PAP	Testi Papanicolaou
RROGRAEK	Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptiane të Kosovës
SMART	Specifike, e matshme, e arritshme, e rëndësishme, dhe e kufizuar në kohë
ShDSR	Shëndeti dhe të Drejtat Seksuale e Riprodhuese
OShCUG	Organizatat e Shoqërisë Civile të Udhëhequra nga Gratë
YIHR	Nisma e të Rinjve për të Drejtat e Njeriut (NRDNj)

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

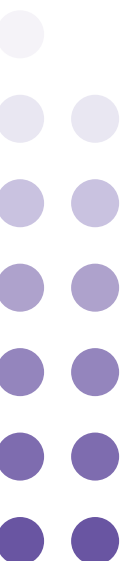
Ky raport i konsoliduar përfaqëson një ushtrim të pavarur të monitorimit nga shoqëria civile, të zhvilluar në 16 komuna të Kosovës nga Qendra Kosovare për Studime Gjinore (QKSGj) dhe organizatat partnere të shoqërisë civile të grave (OShCUG-të). Analiza bazohet në të dhëna të disponueshme publikisht, komente nga komunat dhe verifikim në terren, por nuk përbën statistika zyrtare apo raporte zyrtare të komunave të monitoruara.

Ky monitorim zhvillohet brenda kornizës më të gjerë të procesit të integritetit në Bashkimin Evropian (BE), duke njohur se përparimi i Kosovës drejt barazisë gjinore është pjesë përbërëse e obligimeve të saj në kuadër të acquis-it të BE-së dhe të Strategjisë së BE-së për Barazi Gjinore 2020–2025. Brenda projektit Instrumenti për Barazi Gjinore (IBGj) të UN Women, të financuar nga Bashkimi Evropian, ky monitorim kontribuon në forcimin e kapaciteteve institucionale dhe në sigurimin që reformat e qeverisjes lokale, politikat dhe praktikat të jenë në përputhje me standardet e BE-së për barazi, mosdiskriminim dhe qeverisje gjithëpërfshirëse.

Aktiviteti i monitorimit u zhvillua gjatë periudhës mars-korrik 2025, duke vlerësuar një periudhë të ndryshme zbatimi ndërmjet komunave, nga rreth pesë muaj në rastet e Planeve Lokale të Veprimit për Barazi Gjinore (PLVBGj) të miratuara rishtazi, deri në pesëmbëdhjetë muaj në rastet që kishin filluar më herët. Ky variacion reflekton afatet e ndryshme të miratimit dhe operacionalizimit të planeve në secilën komunë. Për vlerësim u përdor një qasje me metoda të kombinuara, që përfshiu shqyrtimin e dokumenteve, analizën e PLVBGj-ve, konsultimet me palët e interesit, grupet e fokusi, intervistat, si dhe rishikimin e faqeve zyrtare komunale dhe kanaleve të tyre në rrjetet sociale. Gjetjet u interpretuan duke u bazuar në fazën e zbatimit të secilës komunë dhe në të dhënat në dispozicion.

Në partneritet me gjashtë OShCUG, projekti zbatoi një proces të standardizuar monitorimi me ndjeshmëri gjinore për të gjeneruar prova mbi përparimin, arritjet dhe sfidat e hasura gjatë periudhës fillestare të zbatimit (nga pesë deri në pesëmbëdhjetë muaj nëpër komuna). Përmes mbështetjes së synuar financiare dhe teknike, si dhe ndërtimit të kapaciteteve nga QKSGj-ja, OShCUG-të gjurmuan zotimet, vlerësuan rezultatet dhe identifikuan boshllëqet. Kjo qasje e bazuar në prova forcoi avokimin, përmirësoi bashkëpunimin me autoritetet komunale, rriti llogaridhënien dhe mbështeti përputhshmërinë e Kosovës me standardet e BE-së për barazi gjinore.

Ky raport ofron njohuri mbi gjendjen e barazisë gjinore në nivel komunal, konsolidon të dhënat mbi zbatimin e PLVBGj-ve dhe formulon rekomandime konkrete e të zbatueshme. Qëllimi i tij është të informojë vendimmarrësit, të fuqizojë shoqërinë civile dhe të nxisë bashkëpunim të qëndrueshëm ndërmjet autoriteteve lokale dhe komuniteteve për të arritur rezultate më të drejta socio-ekonomike për gratë dhe burrat, vajzat dhe djemtë.

Edhe pse komunat janë zyrtarisht të obliguara të raportojnë në nivel qendror për zbatimin e PLVBGj-ve në përputhje me Ligjin për Barazi Gjinore, ky raport i konsoliduar përfaqëson monitorimin e pavarur nga shoqëria civile dhe synon të plotësojë mekanizmat zyrtarë të raportimit.

Gjetjet ofrojnë njohuri ndërkomunale, theksojnë praktika të mira dhe paraqesin rekomandime konkrete për forcimin e zbatimit.

Ndër këto gjetje, ushtrimi i monitorimit vë në pah se një pengesë kryesore për zbatimin e PLVBGj-së qëndron në mungesat bazike të qeverisjes lokale, si mungesa e procedurave të standardizuara, dokumentacioni jo i plotë dhe mungesa e sistemeve të të dhënave dhe të raportimit. Këto mangësi pengojnë jo vetëm zbatimin sistematik të PLVBGj-ve, por edhe qeverisjen komunale në përgjithësi. Prandaj, gjetjet theksojnë se politika më të barabarta gjinore dhe gjithëpërfshirëse mund të arrihen vetëm nëse mbështetja për barazinë gjinore ecën paralelisht me forcimin gradual të sistemeve dhe proceseve të reformës në qeverisjen lokale.

Gjetjet kryesore që dalin nga ky ushtrim monitorimi janë përmbledhur më poshtë.

Gjetjet kryesore

- **Zbatimi i pjesshëm:** Një pjesë e konsiderueshme e aktiviteteve të PLVBGj-së mbetet e zbatuar pjesërisht, kryesisht për shkak të mungesës së burimeve njerëzore dhe financiare, koordinimit të dobët institucional dhe prioriteteve konkurruese komunale.
- **Sistemet qeverisëse dhe administrative:** Mungesa e procedurave, dokumentacionit dhe praktikave të raportimit tërësisht të standardizuara vazhdon të ndikojë në konsistencën e zbatimit të PLVBGj-së. Forcimi i koordinimit të brendshëm dhe i sistemeve të të dhënave do të përmirësonte llogaridhënien dhe përputhshmërinë me standardet e BE-së për barazi dhe qeverisje të mirë.
- **Mungesat e të dhënave:** Mungesa e sistemeve të standardizuara të raportimit, mungesa e të dhënave të ndara sipas seksit (dhe të dhënave të tjera thelbësore) dhe dokumentimi jokonsistent minojnë llogaridhënien dhe kufizojnë aftësinë për të vlerësuar në mënyrë adekuate përparimin dhe ndikimin.
- **Praktikat e mira:** Rezultate pozitive u vunë re në fusha si buxhetimi me ndjeshmëri gjinore, fuqizimi ekonomik i grave, programet shëndetësore me ndjeshmëri gjinore, partneritetet strategjike me shoqërinë civile dhe nismat që promovojnë pjesëmarrjen e grave në proceset vendimmarrëse.
- **Kufizimet institucionale:** Zyrtaret/ët për Barazi Gjinore (ZBGj) shpesh përballen me ngarkesë të madhe pune dhe mungesë burimesh, teksa mekanizmat e mbikëqyrjes dhe llogaridhënies mbeten të pazhvilluara.

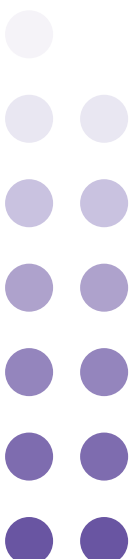
Rekomandimet

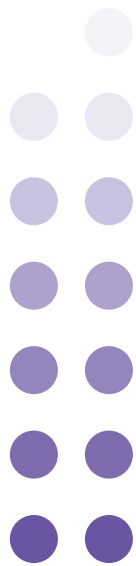
1. **Standardizimi i monitorimit:** Përdorimi i indikatorëve SMART dhe mjeteve të mbledhjes së të dhënave të sistematizuara e të njëtrajtshme për të forcuar proceset e monitorimit dhe për të mbështetur vendimmarrjen e bazuar në prova.
2. **Ndërtimi i kapaciteteve:** Ofrimi i mbështetjes administrative dhe teknike të synuar për ZBGj-të dhe ndarja e burimeve të dedikuara për zbatimin e PLVBGj-së.
3. **Përmirësimi i koordinimit:** Forcimi i bashkëpunimit ndërdepartamental në zbatimin e PLVBGj-së dhe krijimi i komiteteve/strukturave funksionale mbikëqyrëse për të rritur koherencën dhe llogaridhënien.

Riprodhimi i praktikave të mira: Zgjerimi i nismave të suksesshme në fuqizimin ekonomik të grave, shërbimet shëndetësore me ndjeshmëri gjinore dhe angazhimin gjithëpërfshirës të qytetareve/ëve në vendimmarrje nëpër komuna.

Fuqizimi i përfshirjes qytetare: Nxitja e pjesëmarrjes publike më të gjerë dhe më gjithëpërfshirëse, veçanërisht të grave në përgjithësi dhe të grave e burrave nga grupet e marginalizuara, në proceset e monitorimit, vlerësimit dhe dhënies së komenteve.

Duke zbatuar këto masa, komunat mund të shndërrojnë PLVBGj-të në mjete efektive për avancimin e barazisë gjinore, fuqizimin e grave dhe grupeve të marginalizuara, si dhe sigurimin e qeverisjes lokale gjithëpërfshirëse, transparente dhe llogaridhënëse. Duke bërë këtë, ato kontribuojnë drejtpërdrejt në agjendën e integritit evropian të Kosovës, duke përkthyer standardet dhe legjislacionin evropian për barazi gjinore në praktikë të qeverisjes lokale. Përdorimi i Kartës Evropiane për Barazinë e Grave dhe Burrave në Jetën Vendore si instrument udhëzues e forcon këtë përputhshmëri, duke siguruar që zbatimi i PLVBGj-së jo vetëm të adresojë prioritetet lokale, por edhe të avancojë përmbushjen e angazhimeve më të gjera evropiane nga ana e Kosovës.

1. HYRJJE

1.1. Përmbledhje e projektit

Nga mesi i marsit deri në fund të korrikut 2025, iniciativa e UN Women e financuar nga BE-ja dhe e zbatuar nga QKSGj-ja, “Monitorimi dhe Llogaridhënia me Ndjeshmëri Gjinore”, ka mbështetur procesin e integritit evropian të Kosovës duke e integruar barazinë gjinore në qeverisjen lokale. Në partneritet me gjashtë OShCUG-të përmes mbështetjes financiare, trajnimeve dhe monitorimit të standardizuar, projekti ka synuar zbatimin e PLVBGj-ve, gjenerimin e të dhënave për avokim dhe angazhimin e komunave, si dhe promovimin e dialogut përmes takimeve, punëtorive dhe një forumi shumëpalësh, duke prodhuar një raport të konsoliduar.

Standardizimi i monitorimit me ndjeshmëri gjinore siguron mbledhjen e të dhënave në mënyrë të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse, duke prodhuar prova të besueshme për politikat dhe avokimin gjinor në nivel lokal. Kjo qasje harmonizon mekanizmat e llogaridhënies me standardet e BE-së, duke promovuar transparencë dhe barazi. Kjo kornizë gjithashtu fuqizon pjesëmarrjen domethënëse të grave dhe grupeve të marginalizuara në proceset vendimmarrëse, duke nxitur komunitete të fuqizuara dhe qeverisje të qëndrueshme.

1.2. Qëllimi i raportit

Raporti i konsoliduar i monitorimit paraqet rezultatet e një vlerësimi të bazuar në prova për ecurinë e zbatimit të PLVBGj-ve që janë në fuqi (2024–2026) në 16 komuna¹ të Kosovës.² Periudha e monitorimit përfshin aktivitetet e ndërmarra në secilën komunë gjatë pesë deri në pesëmbëdhjetë muajve të parë të zbatimit të PLVBGj-së, deri më 31 mars 2025, duke përfshirë kështu faza të ndryshme të progresit dhe kontekste të ndryshme komunale.

Ky raport vlerëson masën në të cilën zbatimi i PLVBGj-së përputhet me prioritetet, objektivat strategjike dhe veprimet e planifikuara në planet komunale të miratuara. Ai shqyrton shkallën e përmbushjes së objektivave strategjike dhe specifike dhe mat ndikimin konkret të këtyre veprimeve në avancimin e barazisë gjinore në nivel komunal. Në këtë proces, raporti evidenton praktikën e mira dhe nismat e suksesshme, por gjithashtu identifikon sfida të vazhdueshme dhe boshllëqe institucionale që kanë penguar realizimin e plotë të ndërhyrjeve të planifikuara.

1 Dragash, Ferizaj, Gjakovë, Gjiilan, Graçanicë, Hani i Elezit, Istog, Kamenicë, Klinë, Lipjan, Mitrovicë e Jugut, Obiliq, Pejë, Podujevë, Prizren, and Viti

2 Komuna e Prishtinës miratoi PLVBGj-në e saj në qershor 2025; prandaj, nuk u përfshi në këtë fazë.

Ky monitorim ka një qëllim të dyfishtë: të sigurojë prova për forcimin e mekanizmave komunalë për barazi gjinore dhe të mbështesë harmonizimin e Kosovës me *acquis-in* e BE-së mbi barazinë gjinore, mosdiskriminimin dhe reformën e qeverisjes lokale. Gjetjet janë të rëndësishme për vlerësimin që BE-ja bën mbi gatishmërinë institucionale të Kosovës në kuadër të Kapitullit 19 (Politika Sociale dhe Punësimi) dhe kapitujve të tjerë ndërsektorialë që lidhen me barazinë.

Duke u mbështetur në gjetjet, raporti formulon rekomandime praktike dhe të zbatueshme për përmirësimin e planifikimit, buxhetimit, ofrimit të shërbimeve dhe qeverisjes me ndjeshmëri gjinore në nivel lokal. Procesi i monitorimit gjithashtu nënvizon rolin thelbësor të zyrtareve/ëve për barazi gjinore (ZBGj) dhe akterëve të tjerë komunalë në mbrojtjen dhe avancimin e të drejtave të grave dhe vajzave në komunitetet e tyre. Duke paraqitur njohuri të bazuara në prova dhe rekomandime të synuara, raporti synon të informojë vendimmarrësit/et, të udhëheqë ndërhyrjet e ardhshme dhe të mbështesë komunat në krijimin e sistemeve të qeverisjes lokale më gjithëpërfshirëse, më të barabarta dhe më llogaridhënëse.

Qëllimi i këtij raporti të konsoliduar nuk është krahasimi konkurrues i komunave, por promovimi i të nxëniet të ndërsjellë dhe shkëmbimit të përvojave. Analiza thekson si sfidat e përbashkëta ashtu edhe praktikatat efektive që mund të forcojnë zbatimin e PLVBGj-së në të gjithë Kosovën. Edhe pse secila komunë vepron në kontekstin e vet specifik, shumë nga çështjet e identifikuar janë të përbashkëta, dhe mësimet e nxjerra nga qasjet e suksesshme mund të shërbejnë si frymëzim për përparim në komuna të tjera.

Komunat janë institucionalisht përgjegjëse për përgatitjen e raporteve të rregullta të monitorimit mbi zbatimin e PLVBGj-së si pjesë e kornizës për barazi gjinore në Kosovë. Ky vlerësim i pavarur i shoqërisë civile ndërtohet mbi këto obligime duke ofruar një shqyrtim krahasues cilësor për gjashtëmbëdhjetë komuna. Edhe pse nuk përfshin të **dhëna sasiore**, raporti ofron **njohuri kontekstuale dhe analitike** mbi progresin e arritur, praktikatat institucionale dhe mekanizmat lokalë të llogaridhënies.

1.3. Metodologjia dhe mjetet e mbledhjes së të dhënave

Monitorimi i zbatimit të PLVBGj-ve në gjashtëmbëdhjetë (16) komuna është kryer nga gjashtë OShCUG të angazhuara nga QKSGj-ja përmes një thirrjeje të hapur dhe konkurruese. Siç u përmend në seksionin e mësipërm, vetëm 16 komuna u përfshinë në këtë cikël të monitorimit, pasi komuna e Prishtinës e miratoi PLVBGj-në e saj gjatë periudhës së monitorimit dhe për këtë arsye nuk u përfshi në vlerësim.

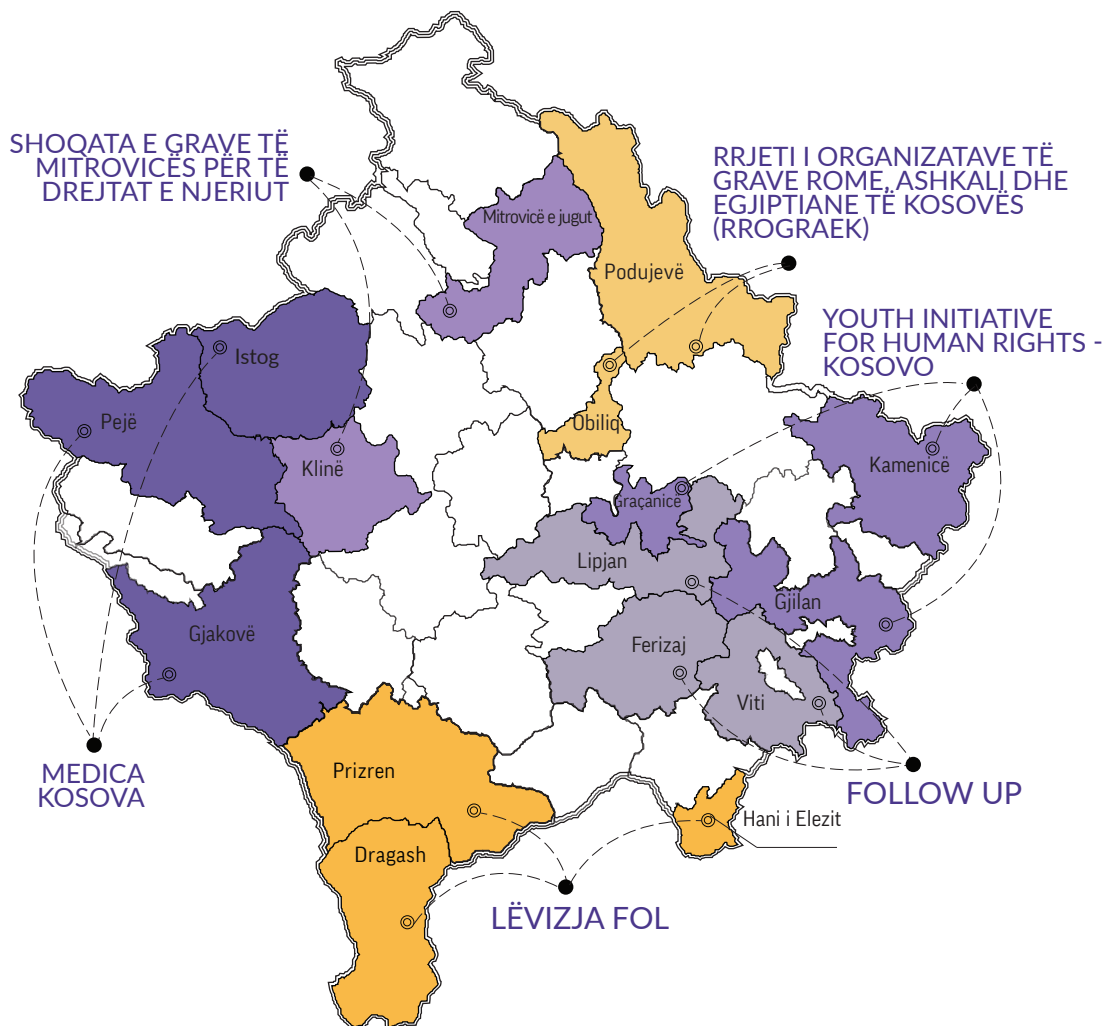
Duke marrë parasysh datat e ndryshme të miratimit të PLVBGj-ve nëpër komuna, ky ushtrim duhet kuptuar si një monitorim bazik i progresit të hershëm të zbatimit, e jo si një vlerësim i njëtrajtshëm i performancës.

OShCUG-të e përzgjedhura, të zgjedhura nga një komision vlerësimi bazuar në përvojën, ekspertizën dhe kapacitetet e tyre, morën pjesë në trajnime të përshtatura, të ofruara si fizikisht, ashtu edhe online, nga stafi i projektit të UN Women Kosovo dhe ekspertet/ët, si dhe nga stafi i QKSGj-së. Trajnimi³ u fokusua në qasjet e monitorimit me ndjeshmëri gjinore, metodologjitë e mbledhjes së të dhënave, zhvillimin e indikatorëve dhe standardet e raportimit, duke i pajisur OShCUG-të me aftësitë dhe mjetet e nevojshme për të kryer monitorim efektiv.

Stafi monitorues i OShCUG-ve u pajis me PLVBGj-të për komunat përkatëse, me një matricë të standardizuar monitorimi, si dhe me shembuj mjetesh për mbledhjen e të dhënave, si udhëzues për intervista, pyetësorë për grupe fokusi dhe modele anketash. Megjithatë, OShCUG-të u inkurajuan të përshtatnin ose plotësonin këto mjete dhe të përdornin metoda shtesë që i konsideronin të përshtatshme për mbledhjen e të dhënave dhe përgatitjen e raporteve të tyre individuale të monitorimit.

Secilës OShCUG iu caktuan komuna të veçanta për monitorim, siç tregohet më poshtë:

Grafiku 1: Mbulimi i OShCUG-ve në të gjitha komunat e monitoruara

3 U zhvillua personalisht më 15–16 prill në Prishtinë dhe u pasua nga një sesion përditësimi online i regjistruar më 25 prill 2025.

Metoda e mbledhjes së të dhënave

Për të siguruar një vlerësim gjithëpërfshirës dhe të bazuar në prova të zbatimit të PLVBGj-ve, OShCUG-të kombinuan metoda cilësore dhe sasiore gjatë procesit të monitorimit. Metodatat kryesore përfshinë:

- **Analizë dokumentesh:** Shqyrtimi dhe analiza e PLVBGj-ve komunale, raporteve vjetore dhe dokumenteve të tjera përkatëse për të vlerësuar aktivitetet e planifikuara kundrejt atyre të zbatuara.
- **Intervista dhe grupe fokusi:** Intervista të strukturuar dhe diskutime në grup me zyrtare/ë komunale/ë, Zyrtare/ë për Barazi Gjinore (ZBGj), dhe anëtare/ë të komunitetit për të kuptuar progresin, sfidat dhe ndikimin e zbatimit.
- **Rishikim digjital dhe mediatik:** Analiza e faqeve zyrtare komunale dhe platformave të rrjeteve sociale për të identifikuar dhe verifikuar aktivitetet e lidhura me PLVBGj-në dhe komunikimin publik.
- **Konsultime me qytetarë:** Angazhimi me qytetaret/ët për të kuptuar perceptimet, ndërgjegjësimin dhe reagimet e tyre ndaj nismave për barazi gjinore

Kjo qasje me metoda të përziera siguroi triangulim të të dhënave dhe pasuroi analizën me perspektiva institucionale dhe komunitare.

Validimi i gjetjeve

Për të siguruar saktësi dhe besueshmëri, komunat u ftuan të shqyrtonin dhe të validonin gjetjet para finalizimit të raportit. Rezultatet paraprake u ndanë me autoritetet lokale për komente me shkrim dhe u diskutuan gjatë tryezave të validimit të organizuara në secilën komunë. Ky proces pjesëmarrës u mundësoi përfaqësuesve/eve komunalë/e të konfirmonin, sqaronin ose, kur ishte e nevojshme, të plotësonin informacionin, duke forcuar kështu besueshmërinë dhe vlefshmërinë e analizës së konsoliduar.

Në total, u organizuan **15 takime validimi** me zyrtare/ë komunale/ë, ZBGj dhe përfaqësues/e të shoqërisë civile në krejt 16 komunat e analizuara, me mbi 120 pjesëmarrës/e - prej të cilave/eve 75 gra (62 për qind) dhe 45 burra (38 për qind). Niveli i pjesëmarrjes varionte ndërmjet komunave, nga diskutime të vogla me 4-5 pjesëmarrës/e deri në grupe të mëdha me deri në 15 pjesëmarrës/e. Përfaqësimi i fuqishëm i grave, si zyrtare komunale, ashtu edhe akterë të shoqërisë civile, dëshmon për interesimin dhe përfshirjen e tyre aktive në qeverisjen dhe llogaridhënien me përgjegjshmëri gjinore në nivel lokal.

Ndër organizatat partnere: Follow Up shënoi nivelin më të lartë të pjesëmarrjes, me 33 pjesëmarrës/e (25 gra dhe 8 burra) në tri komuna: Ferizaj, Lipjan dhe Viti. Medica Kosova e pasoi me 29 pjesëmarrës/e (21 gra dhe 8 burra) në Gjakovë, Pejë dhe Istog, duke treguar angazhim aktiv dhe përfaqësim të balancuar. Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut organizoi dy sesione të vizituara mirë në Mitrovicë të Jugut dhe Klinë, me 25 pjesëmarrës/e (15 gra dhe 10 burra), përfshirë 8 përfaqësues të OShCUG-ve, duke pasuruar diskutimin me perspektiva komunitare. YIHR – Kosovë

organizoi takime validimi në Gjilan, Graçanicë dhe Kamenicë me 21 pjesëmarrës/e (12 gra dhe 9 burra), të cilat/ët kontribuan aktivisht në shqyrtimin e gjetjeve. Lëvizja FOL realizoi sesionet e saj në Dragash, Han të Elezit dhe Prizren me 14 pjesëmarrës/e (7 gra dhe 7 burra), duke siguruar balancë gjinore dhe përfshirje aktive lokale. RROGRAEK mbajti një takim të përbashkët validimi në Prishtinë me 3 pjesëmarrës/e (2 gra dhe 1 burrë) nga Obiliqi, ndërsa përfaqësueset/it nga Podujeva nuk mundën të marrin pjesë.

Procesi i validimit konfirmoi besueshmërinë dhe saktësinë e gjetjeve të monitorimit, forcoi bashkëpunimin mes komunave dhe shoqërisë civile, dhe tregoi interes të madh lokal, veçanërisht nga gratë, për avancimin e barazisë gjinore dhe llogaridhënies lokale. Ky proces gjithëpërfshirës dhe transparent pasqyron parimet e BE-së dhe OKB-së për qeverisje pjesëmarrëse, llogaridhënie dhe politikëbërje të bazuar në prova, duke siguruar që gjetjet e monitorimit lokal të jenë të legjitime dhe të zbatueshme.

Detyrimet e Raportimit Komunal

Komunat në Kosovë janë të detyruara të raportojnë rregullisht mbi zbatimin e PLVBGj-ve, në përputhje me Ligjin për Barazi Gjinore (Nr. 05/L-020)⁴, Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale (Nr. 03/L-040)⁵, dhe Qarkoren për Zbatimin e Masave të Veçanta për Adresimin e Pabarazisë Gjinore në Nivel Lokal.⁶ Këto raporte shërbejnë për të monitoruar progresin, për të identifikuar sfidat dhe për të udhëzuar veprimet e ardhshme drejt avancimit të barazisë gjinore në nivel lokal. Ato dorëzohen çdo vit tek organet përkatëse komunale, si Kryetari/ja e Komunës dhe Kuvendi Komunal – si dhe tek institucionet kombëtare përgjegjëse për mbikëqyrjen e barazisë gjinore dhe qeverisjes lokale, përfshirë Agjencinë për Barazi Gjinore (ABGj) dhe Ministrinë e Administrimit të Pushtetit Lokal (MAPL).

Zbatimi i PLVBGj-së është pjesë integrale e performancës dhe llogaridhënies komunale. Objektivat për barazi gjinore janë ndërsektoriale dhe kontribuojnë drejtpërdrejt në përmirësimin e cilësisë së qeverisjes, transparencës, pjesëmarrjes qytetare dhe ofrimit të shërbimeve, të gjitha këto të monitoruara brenda kornizës së përgjithshme të performancës komunale të udhëhequr nga MAPL-ja. Forcimi i qeverisjes me përgjegjshmëri gjinore përforcon jo vetëm zbatimin e ligjit për barazi gjinore, por edhe efektivitetin dhe gjithëpërfshirjen e performancës së qeverisjes lokale në tërësi.

Gjetjet e paraqitura në këtë raport bazohen në monitorimin e pavarur të kryer nga partneret/ët e shoqërisë civile në bashkëpunim me UN Women dhe kanë për qëllim plotësimin, jo zëvendësimin, e raporteve zyrtare komunale të kërkuara sipas kornizës kombëtare për barazi gjinore dhe qeverisje lokale.

4 Ligji Nr. 05/L-020 për Barazi Gjinore. Shih: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10923>

5 Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale. Shih: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2530>

6 Shih nenin 4.3, paragrafi 4.3.2 të kësaj Qarkoreje.

Sfidat dhe Kufizimet Metodologjike

Edhe pse procesi i monitorimit ofroi njohuri të vlefshme për zbatimin e PLVBGj-ve në gjashtëmbëdhjetë komuna, disa konsiderata metodologjike dhe praktike meritojnë vëmendje. Këto nuk e cenuan vlefshmërinë e gjetjeve, por ofruan kontekst të rëndësishëm për interpretimin e rezultateve.

Dallimet e vogla në theksimin e raportimit: Të gjitha OShCUG-të zbatuan një matricë të standardizuar monitorimi dhe një model raportimi të ofruar përmes trajnimeve dhe udhëzimeve të projektit. Megjithatë, u vunë re dallime të vogla në mënyrën se si organizatat paraqitën gjetjet dhe strukturuan analizat e tyre, që reflektonin ndryshime në stilin e raportimit, përvojën dhe fokusin analitik, e jo mospërputhje metodologjike. Për shembull, “Lëvizja FOL” kategorizoi nivelet e zbatimit përmes pesë indikatorëve të progresit, ndërsa “Follow Up” e organizoi raportin sipas drejtorive komunale. “Medica Kosova” paraqiti rezultatet sipas viteve dhe objektivave, ndërsa “Nisma e të Rinjve për të Drejtat e Njeriut” (YIHR) ofroi përmbledhje të shkurtuara të zbatimit. “Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut” theksoi progresin ndaj objektivave, ndërsa “RROGRAEK” plotësoi analizën me të dhëna mbi pjesëmarrjen, kur ishin të disponueshme. Kjo larmi qasjesh i shtoi analizës thellësi cilësore, ndërkohë që shqyrtimi i konsoliduar ruajti koherencën dhe krahasueshmërinë.

- **Kufizimet kohore:** Periudha e monitorimit ishte relativisht e shkurtër dhe, në disa raste, përkoi me pushimet vjetore të stafit komunal, duke kufizuar disponueshmërinë e disa të intervistuarve/ave dhe duke kërkuar fleksibilitet nga OShCUG-të në planifikimin e intervistave dhe takimeve të validimeve. Megjithatë, të gjitha komunat u mbuluan me sukses dhe sesionet e validimit u realizuan siç ishin planifikuar.
- **Ndërgjegjësimi dhe kapacitetet institucionale:** Në disa komuna, njohuria për PLVBGj-të dhe procesin e monitorimit ndërmjet stafit komunal (përtej ZBGj-ve) mbeti e kufizuar. Përgjegjësitë për zbatim shpesh ishin të përqendruara tek disa zyrtarë/ë, gjë që ndikonte në tërësinë e të dhënave dhe nënvizonte nevojën për të forcuar përgjegjësinë ndërdepartamentale të objektivave gjinore.
- **Interpretimi i indikatorëve dhe thellësia e të dhënave:** Edhe pse indikatorët dhe formatet e raportimit ishin të standardizuara, disa OShCUG u përballën me sfida kur aktivitetet u mbivendoseshin disa objektivave ose kur sistemeve komunale të të dhënave u mungonin provat e ndara ose të verifikueshme. Këto çështje u adresuan gjatë fazës së konsolidimit përmes triangulimit dhe validimit, duke siguruar që analiza përfundimtare të mbetej koherente dhe e bazuar në prova.

Korniza e monitorimit dhe mjetet e standardizuara të përdorura nga të gjitha OShCUG-të ofruan një bazë të fortë për mbledhjen, verifikimin dhe analizimin e të dhënave mbi zbatimin e PLVBGj-së. Qasja e kombinuar e metodave, përfshirë rishikimin e dokumenteve, intervistat, grupet e fokusit dhe takimet e validimit, siguroi thellësi dhe besueshmëri të provave.

1.4. Korniza Strategjike dhe e Politikave

Zbatimi i PLVBGj-eve në Kosovë është i mbështetur në një kornizë të gjerë ligjore, politikash dhe institucionale që reflekton angazhimin e vendit për avancimin e barazisë gjinore dhe përshtatjen me standardet evropiane dhe ndërkombëtare. PLVBGj-të janë mjete thelbësore për të përkthyer këto angazhime kombëtare dhe të BE-së për barazi gjinore dhe qeverisje lokale në veprime konkrete në nivelin e komunave duke siguruar që politikat lokale, buxhetet dhe shërbimet mbështesin parimet e barazisë dhe jodiskriminimit.

Duke operativizuar legjislacionin kombëtar dhe ligjin e BE-së në kontekstin lokal të komunave të Kosovës, PLVBGj-të mbushin hendekun midis dispozitave ligjore, angazhimeve politike dhe administratës ditore, duke e integruar barazinë gjinore në vendimmarrjen komunale, ofrimin e shërbimeve dhe planifikimin e zhvillimit.

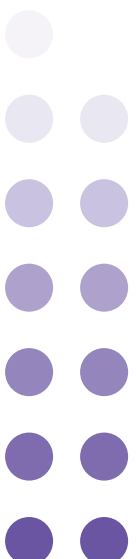
Zbatimi i këtyre standardeve përmes PLVBGj-eve kontribuon drejtpërdrejt në përpjekjet e gjerë të integritit të Kosovës në BE duke promovuar përputhshmërinë me *acquis-in* e BE-së për barazinë gjinore dhe trajtimin e barabartë, si dhe me kornizat ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. Kjo përputhje siguron që reformat në qeverisjen komunale avancojnë parimet e qeverisjes lokale gjithëpërfshirëse, transparente dhe të bazuar në të drejta, në përputhje me prioritetet e integritit evropian të Kosovës dhe standardet e BE-së për barazi dhe qeverisje të mirë.

1.5. Korniza Kombëtare Ligjore dhe e Politikave

Kushtetuta e Republikës së Kosovës garanton barazinë gjinore si një vlerë thelbësore. Neni 7 e përcakton *barazinë gjinore* si një nga parimet themelore të Kosovës, ndërsa Neni 22 siguron zbatueshmërinë direkte të instrumenteve ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, siç është CEDAW. Neni 24 garanton barazi para ligjit dhe ndalon diskriminimin mbi çdo bazë, përfshirë gjininë. Për më tepër, Neni 71 kërkon masa për të promovuar përfaqësimin e balancuar gjinor në Kuvendin e Kosovës.

Këto garanci kushtetuese operacionalizohen përmes **Ligjit për Barazi Gjinore (Nr. 05/L-020)**, i cili ofron mekanizma për integrimin e barazisë gjinore në të gjitha fushat e qeverisjes, dhe përmes **Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi (Ligji Nr. 05/L-021)**, i cili ndalon diskriminimin direkt dhe indirekt në jetën publike dhe private. Këto ligje së bashku krijojnë një bazë të fortë ligjore për avancimin e barazisë gjinore dhe sigurimin e llogaridhënies nëpër sektore.

Një instrument strategjik i politikave që udhëheq veprimet për barazinë gjinore është **Programi i Kosovës për Barazi Gjinore 2020–2024**, i zhvilluar nga Agjencia për Barazi

Gjinore (ABGj) nën Zyrën e Kryeministrit. Ky program përcakton objektiva strategjike, prioritetet dhe masa për avancimin e barazisë gjinore nëpër sektore. Programi thekson integrimin e barazisë gjinore në hartimin dhe zbatimin e politikave, forcimin e kapaciteteve institucionale dhe mekanizmave të monitorimit dhe llogaridhënies. Programi gjithashtu promovon integrimin e konsideratave për barazinë gjinore në të gjitha nivelet e qeverisjes, nga institucionet kombëtare deri te strukturat komunale.

Në nivelin lokal, këto parime dhe obligime përkthehen më tej në praktikë përmes PLVBGj-eve, të cilat kërkojnë nga komunat që të integrojnë barazinë gjinore në hartimin e politikave, strukturat institucionale, buxhetimin dhe ofrimin e shërbimeve. Nën mbikëqyrjen e MAPL-së, komunat zhvillojnë buxhete të përgjegjshme gjinore dhe krijojnë mekanizma lokale koordinimi për të siguruar ofrimin e shërbimeve efektive dhe gjithëpërfshirëse. ABGj-ja ofron udhëzime politikash dhe monitoron progresin, ndërsa MAPL-ja mbështet forcimin e kapaciteteve dhe siguron përputhshmërinë midis institucioneve qendrore dhe lokale.

Kjo kornizë ligjore dhe e politikave thekson transparencën, llogaridhënien dhe hartimin e politikave të bazuara në prova, forcon kapacitetet institucionale dhe siguron pjesëmarrje të barabartë të grave dhe burrave në jetën politike, ekonomike dhe shoqërore, duke forcuar përputhshmërinë e vazhdueshme të Kosovës me standardet evropiane dhe ndërkombëtare për barazi dhe jodiskriminim.

1.6. Kornizat e Politikave Rajonale dhe të BE-së

Në nivelin e BE-së, komunat e Kosovës udhëhiqen nga korniza dhe standarde kyçe që promovojnë barazi, qeverisje gjithëpërfshirëse dhe hartim politikash të përgjegjshme gjinore. Një mjet i rëndësishëm në këtë drejtim është Karta Evropiane për Barazi të Grave dhe Burrave në Jetën Vendore, e zhvilluar nga Këshilli i Komunave dhe Rajoneve Evropiane (CEMR) në vitin 2006 dhe e rishikuar në vitin 2022.

Karta ofron udhëzime praktike për autoritetet lokale dhe rajonale se si të integrojnë barazinë gjinore në qeverisje, punësim, ofrim shërbimesh dhe vendimmarrje. Për komunat e Kosovës, Karta është jo vetëm një pikë reference, por edhe një mjet praktik që mbështet hartimin dhe zbatimin e politikave me ndjeshmëri gjinore, zhvillimin e buxheteve të përgjegjshme gjinore, formulimin e objektivave dhe indikatorëve të matshëm dhe krijimin e mekanizmave efektivë të monitorimit dhe llogaridhënies.

Duke aplikuar parimet e Kartës në qeverisjen komunale, autoritetet lokale forcojnë përputhshmërinë midis politikave të tyre dhe kornizës ligjore kombëtare të Kosovës dhe përmirësojnë përputhshmërinë me standardet e BE-së për barazi dhe jodiskriminim. Karta kështu forcon rolin e PLVBGj-eve si mjete strategjike për zbatimin e angazhimeve për barazi gjinore dhe avancimin e objektivave të gjerë të integritetit të Kosovës në BE.

1.7. Angazhimet Ndërkombëtare

Korniza e barazisë gjinore e Kosovës udhëhiqet nga standardet kyçe ndërkombëtare të të drejtave të njeriut dhe angazhimet e politikave globale. Përmes Nenit 22 të Kushtetutës, disa instrumente ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, përfshirë **Konventën për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit Ndaj Grave (CEDAW)**, janë të zbatueshme drejtpërdrejt në rendin ligjor të Kosovës dhe kanë prioritet mbi legjislacionin e brendshëm.

Politikat dhe strategjitë e Kosovës janë gjithashtu në përputhje me parimet dhe objektivat e kornizave të tjera ndërkombëtare të rëndësishme si **Deklarata e Pekinit dhe Platforma për Veprim, Konventa e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftimin e Dhunës Ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Konventa e Stambollit) dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZhQ)**, veçanërisht OZhQ 5, i cili fokusohet në arritjen e barazisë gjinore dhe fuqizimin e të gjitha grave dhe vajzave.

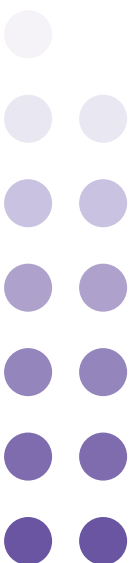
Këto instrumente ofrojnë bazën normative për politikat e barazisë gjinore të Kosovës dhe udhëzojnë hartimin dhe zbatimin e PLVBGj-eve. Ata sigurojnë që iniciativat lokale për barazinë gjinore reflektojnë standardet dhe angazhimet ndërkombëtare të njohura globalisht, duke adresuar gjithashtu nevojat dhe kontekstet specifike të komuniteteve në nivelin komunal.

1.8. Rregullimet Institucionale të PLVBGj-së, Procesi i Zhvillimit, Struktura dhe Prioritetet

Zhvillimi dhe zbatimi i PLVBGj-eve paraqet një gur themeli të përpjekjeve të Kosovës për të përkthyer angazhimet kombëtare, të BE-së dhe ndërkombëtare për barazi gjinore në veprime konkrete në nivel komunash. PLVBGj-të funksionojnë si plane strategjike, me kosto të detajuar, që udhëzojnë komunat në integrimin e barazisë gjinore në proceset e qeverisjes, hartimin e politikave, buxhetimin dhe ofrimin e shërbimeve. Formulimi dhe zbatimi i tyre mbështeten nga struktura institucionale, procese pjesëmarrëse dhe mekanizma planifikimi financiar që sigurojnë përgjegjësi, llogaridhënie dhe qëndrueshmëri.

Rregullimet Institucionale dhe të Qeverisjes

Gjatë periudhës shtator 2023 - janar 2025, UN Women Kosovo ofroi mbështetje teknike për 17 komuna për të zhvilluar PLVBGj-të në kuadër të projektit Instrumenti për Barazi Gjinore (IBGj), i financuar nga BE-ja. Si rezultat, 17 komuna miratuan zyrtarisht PLVBGj-të e tyre, duke shënuar një hap të rëndësishëm për përforcimin e qeverisjes lokale me përgjegjshmëri gjinore.

Është thelbësore të theksohet se PLVBGj-ja nuk është thjesht një plan nën mbikëqyrjen e Zyrtares/it për Barazi Gjinore (ZBGj) por një plan strategjik i tërë komunës. Ai reflekton një përgjegjësi të përbashkët midis të gjitha drejtorive komunale dhe organeve vendimmarrëse për avancimin e barazisë gjinore dhe integrimin e saj nëpër politikën, programet, buxhetet dhe shërbimet. ZBGj-ja luan një rol kyç në koordinim dhe mbikëqyrje, por zbatimi efektiv i PLVBGj-ja, pasi të miratohet, varet nga angazhimi aktiv i të gjitha strukturave komunale.

Çdo PLVBGj u zhvillua dhe u miratua nga asamblëta komunale, me një plan të përlogaritur që alokoi burime financiare të vlerësuara për aktivitetet e planifikuara. Kjo siguron që PLVBGj-ja të jetë jo vetëm strategjike, por gjithashtu financiarisht e mundshme. Qëllimi përfundimtar është që masat dhe aktivitetet që Plani përmban të integrohen progresivisht në Kornizën e Afatmesme Buxhetore (KAB) dhe të reflektohen në buxhetet vjetore të komunave, duke e integruar kështu barazinë gjinore në thelbin e planifikimit financiar dhe qeverisjes lokale.

Përgatitja dhe miratimi i PLVBGj-eve u mbështet nga disa struktura institucionale dhe rregullime qeverisëse në komuna:

- **Grupet Punuese Komunale:** Të krijuara në çdo komunë për të kryer analiza gjinore, për të identifikuar fushat prioritare dhe për të koordinuar hartimin e PLVBGj-eve. Këto grupe sigurojnë pjesëmarrje ndërsektoriale dhe forcuan përgjegjësinë institucionale.
- **ZBGj-të:** Të emëruar/a në administratën komunale për të udhëhequr integrimin e barazisë gjinore, për të koordinuar zbatimin e PLVBGj-së dhe për të monitoruar progresin. Pavarësisht rolit të tyre të rëndësishëm, shumë ZBGj përballen me sfida që lidhen me autoritetin, stafin dhe burimet e dedikuara.
- **Komiteti për Politikë dhe Financa i Kuvendit Komunal (KK):** Si komiteti kryesor vendimmarrës, ai rishikoi PLVBGj-në përpara miratimit të tij, vlerësoi ndikimet financiare dhe siguroi përputhshmërinë e tij me prioritetet më të gjera të komunës dhe kornizat e buxhetit.
- **Grupi i Grave Asambliste:** Prezent në shumicën e komunave, ky grup luajti një rol të rëndësishëm avokues në promovimin e prioritetëve për barazinë gjinore dhe siguroi mbështetje politike për miratimin dhe zbatimin e PLVBGj-së.
- **Kuvendi Komunal:** Si organi më i lartë vendimmarrës, rishikoi, miratoi dhe miratoi PLVBGj-të, duke siguruar integrimin e tyre në politikën, planet dhe buxhetet komunale.

Këto struktura lokale punojnë në koordinim me institucionet e nivelit qendror:

- **Agjencinë për Barazi Gjinore (ABGj)** që ofron udhëzime mbi politikën, monitoron përputhshmërinë me Ligjin për Barazi Gjinore, mbështet ZBGj-të përmes iniciativave të forcimit të kapaciteteve dhe kontribuon në monitorimin dhe raportimin kombëtar për barazinë gjinore.
- **Ministrinë e Administrimit të Pushtetit Lokal (MAPL)** që mbikëqyr performancën e komunave, mbështet forcimin e kapaciteteve dhe siguron përputhshmërinë midis zbatimit të PLVBGj-së dhe objektivave të politikave kombëtare. Përmes

Sistemit të Menaxhimit të Performancës së Komunave (SMPK) dhe Skemës së Granteve të Bazuara në Performancë, MAPL-ja vlerëson komunat për transparencën, llogaridhënien dhe ofrimin e shërbimeve, me barazinë gjinore dhe zbatimin e PLVBGj-së të përfshira si tregues kyç të performancës.

Së bashku, këto rregullime institucionale dhe qeverisëse, siç janë përshkruar në kornizën ligjore dhe politikave kombëtare më sipër, formojnë themelin kryesor që mundëson zbatimin dhe mbikëqyrjen efektive të PLVBGj-së. Për të konsoliduar më tej progresin, mbetet thelbësore të forcohen mandatet institucionale, të sigurohen burime të mjaftueshme njerëzore dhe financiare dhe të përmirësohet koordinimi ndërmjet komunave, ABGj-së dhe MAPL-së që angazhimet e PLVBGj-së të përkthehen në veprime lokale konkrete dhe transformuese.

Procesi i Zhvillimit të PLVBGj-së

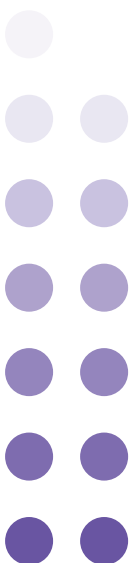
Zhvillimi i PLVBGj-ve ndoqi një proces të strukturuar, pjesëmarrës dhe të bazuar në prova që siguroi rëndësnë, përgjegjësinë dhe përputhshmërinë me qëllimet kombëtare për barazinë gjinore. Grupet punuese në komuna kryen analiza gjinore, identifikuan prioritetet dhe hartuan matricat e PLVBGj-së me kosto të përlogaritura përmes konsultimeve me drejtoritë, shoqërinë civile dhe qytetaret/ët. Planet e draftuara u validuan publikisht dhe u miratuan zyrtarisht nga Asambleja Komunale, duke siguruar që masat për barazinë gjinore të integrohen në politikat lokale, buxhetet dhe kornizat e llogaridhënies.

Ky proces krijoi bazën institucionale dhe analitike për monitorimin pasues, duke e bërë atë një pikë reference të nevojshme për vlerësimin e progresit të zbatimit.

Struktura e PLVBGj-ve

Edhe pse të përshtatura për kontekstet dhe prioritetet lokale, PLVBGj-të shpesh ndajnë një strukturë standarde që siguron qartësi, qëndrueshmëri dhe mundësi matjeje nëpër komuna. Komponentët kryesorë përfshijnë:

- **Kornizën ligjore dhe institucionale** – plan i bazuar në kontekstin kushtetues dhe legjislativ të Kosovës.
- **Metodologjinë** – përshkrim i procesit dhe qasjeve të përdorura për zhvillimin e planit.
- **Vizionin, objektivat strategjike dhe specifike** – përcaktim i qëllimeve afatgjata dhe rezultateve të pritura.
- **Koston dhe kërkesat për burime** – vlerësim i nevojave financiare dhe burimeve të mundshme të financimit.
- **Mekanizmat e raportimit dhe monitorimit** – përcaktimi i përgjegjësive, mjeteve dhe proceseve për përcjelljen e progresit.
- **Matricën e PLVBGj-së** – detajim i aktiviteteve, institucioneve përgjegjëse, afateve kohore dhe treguesve të performancës.

Kjo strukturë e përbashkët forcon krahasueshmërinë e PLVBGj-eve nëpër komuna, ndërkohë që lejon përshtatjen për realitetet lokale. Ushtrimi i monitorimit u përqendrua kryesisht në zbatimin e objektivave, aktiviteteve dhe treguesve të paraqitur në matricën e PLVBGj-së, së bashku me efektivitetin e mekanizmave të raportimit dhe monitorimit, ndërsa referencat ndaj metodologjisë dhe përlllogaritjes u rishikuan vetëm në masën që ndikonin në kapacitetin e zbatimit dhe alokimin e burimeve.

Objektivat e Përbashkëta dhe Prioritetet Specifike për Kontekstin

PLVBGj-të në të 16 komunat bazohen në një kornizë të përbashkët, të harmonizuar me angazhimet ligjore të Kosovës dhe standardet ndërkombëtare të barazisë gjinore. Ato priorizojnë katër objektiva kryesore:

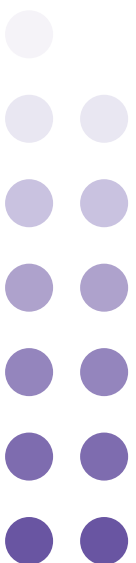
1. **Promovimin e Barazisë Gjinore dhe Fuqizimin e Grave:** Sigurimin e mundësive të barabarta, pjesëmarrjes dhe fuqisë vendimmarrëse për gratë dhe vajzat në të gjitha fushat e jetës publike dhe private.
2. **Avancimin e të Drejtave Ekonomike dhe Sociale dhe Punës së Denjë:** Zgjerimin e qasjes së grave në punësim, sipërmarrje, të drejta pronësie dhe mbrojtje sociale.
3. **Reduktimin e Diferencave Gjinore në Arsim, Kulturë dhe Sport:** Përmirësimin e qasjes në edukim cilësor, trajnime profesionale dhe mundësi për mësimnxënie gjatë gjithë jetës.
4. **Promovimin e Shëndetit dhe të Drejtave Seksuale dhe Riprodhuese (ShDSR):** Përmirësimin e qasjes në kujdes cilësor shëndetësor dhe rezultate të shëndetshme për gratë dhe vajzat.

Përveç këtyre prioritetëve të përbashkëta, shumë komuna kanë integruar **objektiva dhe masa specifike për kontekstin**, të përshtatura me realitetet e tyre lokale dhe prioritetet zhvillimore. Këto përfshijnë, ndër të tjera:

- **Parandalimin dhe Reagimin ndaj Dhunës me Bazë Gjinore (DhBGj):** Forcimin e mekanizmave të përgjigjes së koordinuar, zgjerimin e shërbimeve mbështetëse për viktimat dhe rritjen e ndërgjegjësimit publik.
- **Qëndrueshmërinë Mjedisore dhe Reduktimin e Rrezikut nga Fatkeqësitë:** Integrimin e qasjeve të përgjegjshme gjinore në politikat lokale mjedisore dhe iniciativat për rritjen e reziliencës.
- **Përfshirjen Sociale dhe Barazinë:** Lidhjen e fuqizimit ekonomik të grave me objektivat më të gjera të drejtësisë sociale, me vëmendje të veçantë për grupet e cënueshme si komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian, personat me aftësi të kufizuara dhe gratë në zonat rurale.
- **Lidershipin dhe Pjesëmarrjen Politike të Grave:** Promovimin e përfaqësimit të grave në strukturat vendimmarrëse dhe ndërtimin e kapaciteteve të lidershipit të këshilltareve dhe udhëheqëseve komunitare.

- **Angazhimin e Rinisë dhe Edukimin mbi Barazinë Gjinore:** Rritjen e ndërgjegjësimit për barazinë gjinore tek të rinjtë/rejat dhe nxitjen e pjesëmarrjes së tyre në zhvillimin komunitar dhe proceset vendimmarrëse.

Ky kombinim i objektivave të përbashkëta dhe prioriteteve lokale siguron që PLVBGj-të të jenë strategjike dhe reaguese, duke adresuar angazhimet e përgjithshme të Kosovës për barazi gjinore, si dhe duke reflektuar kontekstet, nevojat dhe mundësitë specifike të secilës komunë. Ato fuqizojnë PLVBGj-të si instrumente për avancimin e barazisë, promovimin e qeverisjes gjithëpërfshirëse dhe zhvillimin e qëndrueshëm dhe të përshtatshëm lokal.

2. GJETJET

Ky kapitull paraqet gjetjet kryesore nga monitorimi i PLVBGj-ve në gjashtëmbëdhjetë komunat e Kosovës. Është e rëndësishme të theksohet se komunat ndodheshin në fazë të ndryshme të zbatimit të PLVBGj-së gjatë periudhës së monitorimit: PLVBGj-të më të hershme u miratuan në dhjetor 2023, ndërsa më e fundit, në Ferizaj, u aprovua në nëntor 2024, duke rezultuar në periudha implementimi që varionin nga rreth pesë deri në pesëmbëdhjetë muaj.

Në përputhje me këtë, ky ushtrim monitorues nuk përbën një vlerësim të njëtrajtshëm të performancës, por ofron një analizë bazë të progresit të hershëm të zbatimit nëpër komunat e ndryshme. Ushtrimi po ashtu shënon monitorimin e parë sistematik të zbatimit të PLVBGj-ve që nga miratimi i tyre dhe herën e parë të përfshirjes së drejtpërdrejtë të shoqërisë civile në vlerësimin e progresit. Gjetjet, prandaj, ofrojnë njohuri të vlefshme mbi arritjet e hershme, sfidat institucionale dhe mundësitë për forcimin e zbatimit në të ardhmen.

Analiza bazohet në raportet individuale të monitorimit, të përgatitura nga gjashtë OShCUG dhe të konsoliduara nga QKSGj-ja. Gjetjet duhet të interpretohen në dritën e kufizimeve metodologjike të diskutuara më parë dhe brenda kontekstit më të gjerë të reformës së vazhdueshme të qeverisjes lokale në Kosovë, ku po zbatohen PLVBGj-të. Pavarësisht këtyre kufizimeve, monitorimi ofron një pasqyrë të besueshme të përparimit të arritur, sfidave të hasura dhe mësimave të nxjerra në avancimin e barazisë gjinore në nivel lokal.

2.1. Progresi i përgjithshëm dhe sfidat kryesore

Në të 16 komunat, zbatimi i PLVBGj-ve tregon një nivel të moderuar të progresit, me rreth 60 për qind të aktiviteteve të planifikuara të implementuara. Ndërkohë që disa komuna kanë arritur norma implementimi mbi 70 për qind, të tjerat mbeten nën 50 për qind, duke nxjerrë në pah dallimet në kapacitetin institucional, resurset e disponueshme dhe prioritetizimin.

Komunat kanë nisur me sukses procesin e zbatimit të PLVBGj-së, por një numër i konsiderueshëm aktiviteteve të planifikuara mbeten pjesërisht të zbatuara ose që nuk kanë filluar. Shumë aktivitete mbeten pezull pavarësisht alokimeve fillestare të buxhetit, duke reflektuar ngërçe strukturore dhe administrative, e jo mungesë të vullnetit politik. Në disa raste, fondet e alokuara u riprogramuan për të mbuluar prioritetet e tjera komunale ose u vonuan për shkak të procedurave të ngadalta të disbursimit, duke kufizuar zbatimin në kohë të veprimeve të planifikuara.

Barrierat e zakonshme përfshijnë vonesa në krijimin e komiteteve për barazinë gjinore për shkak të rregullimeve në nivel qendror, si dhe kapacitet të kufizuar lokal për implementim. Në komunat më të vogla, mosfunksionimi ose mungesa e shërbimeve thelbësore komunitare, siç janë çerdhet ose qendrat multifunksionale, ka kufizuar drejtpërdrejt zbatimin e masave përkatëse të PLVBGj-së.

Një problem i përsëritur është mungesa e dokumentacionit mbështetës dhe provave të verifikueshme për aktivitetet e raportuara nga komunat përkatëse. Në shumicën e rasteve, progresi deklarohet pa lista pjesëmarrësesh/ish, raporte ose fotografi, gjë që redukton llogaridhënien dhe kufizon monitorimin në nivel deklarativ. Në mënyrë të ngjashme, mungesa e të dhënave të ndara sipas seksit, moshës dhe etnisë e bën të pamundur matjen e ndikimit në një mënyrë mendjeshmeri gjinore, si dhe ndërseksionale. Ky problem përkeqësohet nga mungesa e formateve standarde për mbledhjen dhe raportimin e të dhënave, duke dëmtuar konsistencën dhe krahasueshmërinë midis drejtorive komunale.

Hendekët në koordinimin midis departamenteve komunale, funksionaliteti i dobët i mekanizmave mbikëqyrës, siç janë komitetet e monitorimit, dhe bashkëpunimi i pamjaftueshëm ndërsektorial kanë rezultuar në zbatim të fragmentuar. Aty ku aktivitetet janë raportuar si “të zbatuara”, shumë prej tyre janë mbështetur në tregues të paqartë ose jo numerikë, duke ngritur shqetësime se progresi është i ekzagjeruar dhe jo domosdo i lidhur me ndryshimet strukturore. Kjo thekson nevojën urgjente për tregues SMART për të siguruar që arritjet janë të matshme dhe përputhen me rezultatet/caqet e synuara.

Sfidat e tjera përfshijnë mospërputhjen midis buxheteve të alokuara dhe shpenzimeve reale ose kërkesave financiare, mbingarkesën e stafit dhe prioritetet institucionale konkurruese, si zgjedhjet lokale, të cilat largojnë vëmendjen dhe resurset nga objektivat e barazisë gjinore. Barrierat kulturore dhe sociale, veçanërisht në fushat e trashëgimisë dhe të drejtave të pronësisë, vazhdojnë të kufizojnë të drejtat dhe veprimin e grave. Gjithashtu, grupet e marginalizuara, përfshirë gratë në zonat rurale dhe personat me aftësi të kufizuara, mbeten kryesisht të përjashtuara nga proceset e pjesëmarrjes dhe përfitimit.

Në fund, ZBGj-të shpesh përballen me barrë të madhe të punës, duke balancuar përgjegjësitë e PLVBGj-së me detyra të tjera ndërsektoriale, që reflekton nënvlerësimin institucional të rolit dhe funksionit të tyre. Pa mandate më të forta, burime operative dhe mbikëqyrje të qëndrueshme, PLVBGj-të rrezikojnë të mbeten dokumente udhëzuese dhe jo mjete praktike për arritjen e barazisë gjinore në nivel lokal.

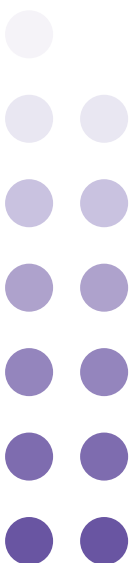

Tabela 1: Sfidat dhe implikimet me të cilat përballen komunat

Kategoria	Sfidat	Implikimet
Sisteme / Institucionale	- Vonesat në formimin e komiteteve për barazi gjinore për shkak të rregulloreve qendrore - Funksionaliteti i dobët i komiteteve të monitorimit/mbikëqyrjes - Koordinimi i fragmentuar ndërmjet drejtorive komunale	- Llogaridhënia dhe mbikëqyrja e kufizuar - Rreziku që PLVBGj-të të mbeten dokumente simbolike në vend të instrumenteve transformuese
Administrative	- Mungesa e dokumentacionit mbështetës (raportet, listat e pjesëmarrësve/eve, fotografitë) - Mospërdorim i formateve të standardizuara të raportimit - Mungesa e të dhënave të ndara sipas seksit, moshës dhe etnisë	- Progresi mbetet deklarativ në vend që të mbështetet në dëshmi - Mungesa e matjes së qëndrueshme të ndikimit gjinor
Financiare / Burimore	- Aktivitetet mbeten të paimplementuara pavarësisht buxheteve të ndara - Alokimet buxhetore nuk shpenzohen plotësisht - Mbështetja operationale për zyrtaret/ët për barazi gjinore është e kufizuar	- Përdorimi joefikas i burimeve - Mbështetja e dobët institucionale që minon qëndrueshmërinë e zbatimit
E kapacitetit njerëzor	- ZBGJ-të mbingarkohen me detyra ndërsektoriale - Mungesa e stafit administrativ/teknik adekuat	- Efektiviteti i reduktuar i Zyrtareve/eve për Barazi Gjinore - Integrimi gjinor humb prioritetin brenda komunave
E planifikimit / Monitorimit	- Mbështetja në tregues të paqartë ose jonumerikë - Mungesa e treguesve SMART	- Progresi i raportuar mund të jetë i ekzagjeruar - Vështirësi në matjen e ndryshimeve ose ndikimit real

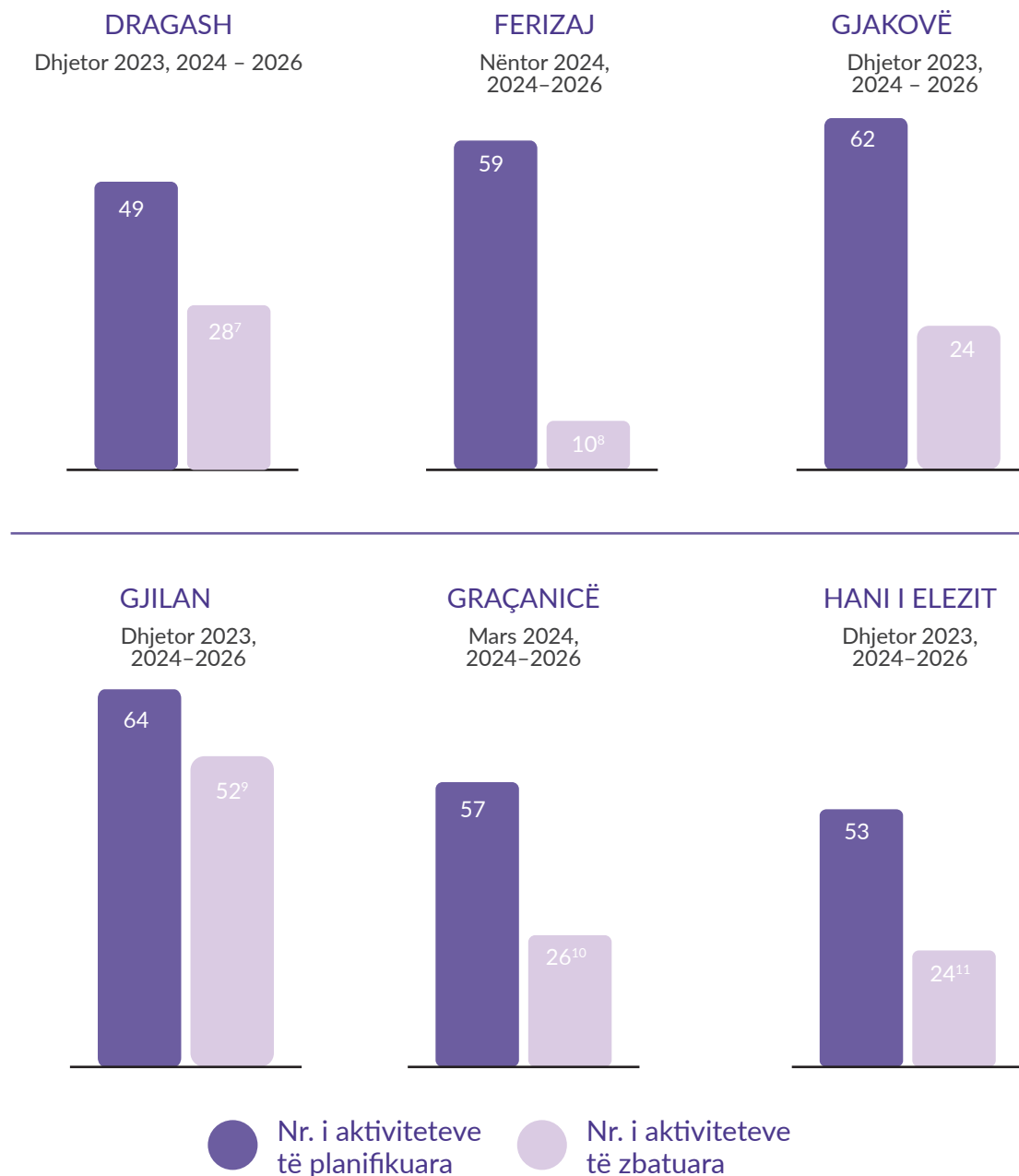
Politike / Kontekstuale	• Prioritetet institucionale konkurruese (p.sh. zgjedhjet) shpërqendrojnë vëmendjen • Bashkëpunimi i dobët ndërsektorial	• Barazia gjinore humb prioritetin në agjendat komunale • Mosvazhdimësia në zbatimin e PLVBGj-së
Kulturore / Shoqërore	• Rezistenca ndaj praktikave që lidhen me të drejtat e trashëgimisë dhe pronësisë • Përfshirja e kufizuar e grave në zonat rurale dhe e grupeve të marginalizuara (p.sh. e personave me aftësi të kufizuara)	• Përrjashtimi nga vendimmarrja, qasja në shërbime dhe përfitime • Forcimi i pabarazive strukturore gjinore

2.2. Progresi sipas Fushave Tematike Prioritare

PLVBGj-të e miratuara nga komunat e Kosovës bazohen në Nenet e Kartës Evropiane për Barazinë e Grave dhe Burrave në Jetën Vendore dhe janë zhvilluar në bazë të një procesi të standardizuar, në përputhje me udhëzimet zyrtare të Këshillit të Komunave dhe Rajoneve Evropiane (CEMR). Procesi i hartimit të PLVBGj-ve përfshiu një analizë të situatës për fushat kryesore të ndërhyrjes, një rishikim të arritjeve dhe sfidave të komunës në adresimin e çështjeve të barazisë gjinore, si dhe identifikimin e prioritetëve. Grupet punuese të përfshira përbëheshin kryesisht nga zyrtarë/ë komunale/ë, përfaqësues/e nga Kuvendi Komunal ose Grupi i Grave Asambliste dhe në disa komuna përfaqësues të OJQ-ve punuan gjithashtu për finalizimin e planeve pas një rishikimi të kujdesshëm dhe përfshirjes së komenteve të marra mbi versionet paraprake. PLVBGj-të u miratuan zyrtarisht nga Kuvendi Komunal dhe u publikuan në faqet zyrtare të komunave.

Grafiku 2: Miratimi i PLVBGj-ve në secilën komunë, periodha që mbulon plani dhe numri i aktiviteteve të planifikuara dhe të zbatuara

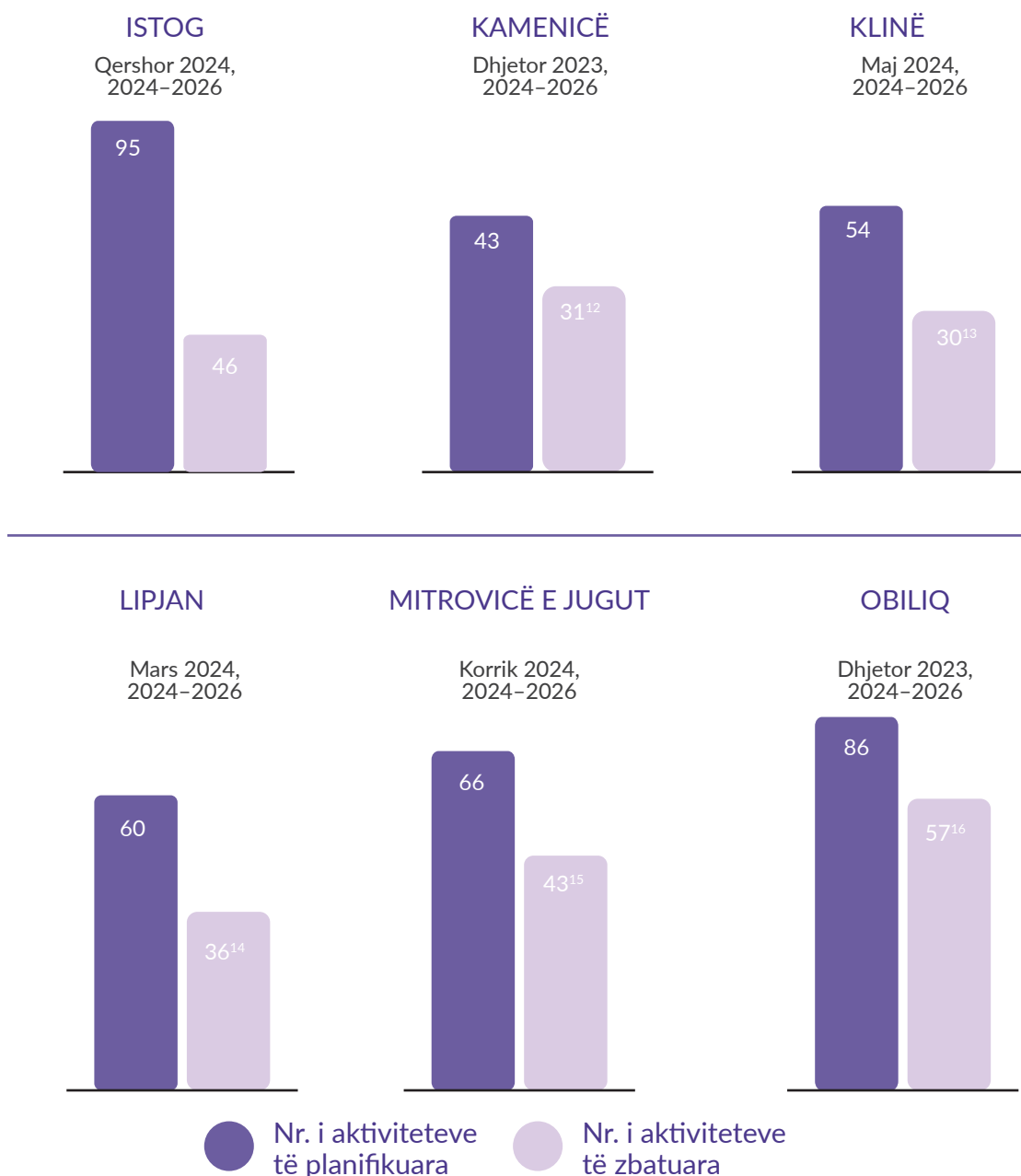
7 Sipas raportit preliminar, nëntë aktivitete u zbatuan, 16 aktivitete u zbatuan pjesërisht dhe tri aktivitete i kanë tejkaluar objektivat.

8 Sipas raportit preliminar, dy aktivitete u zbatuan dhe tetë aktivitete u zbatuan pjesërisht.

9 Sipas raportit preliminar, 41 aktivitete u zbatuan, gjashtë aktivitete u zbatuan pjesërisht, tri aktivitete janë në vijim e sipër, dhe dy aktiviteteve u mungojnë dokumentet mbështetëse.

10 Sipas raportit preliminar, 25 aktivitete u zbatuan, 16 prej tyre u zbatuan nga donatorë/e/OJQ, dhe një aktivitet është në vijim e sipër.

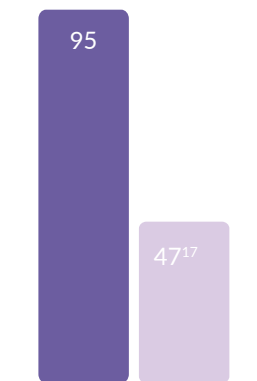
11 Sipas raportit preliminar, tetë aktivitete u zbatuan, 11 aktivitete u zbatuan pjesërisht, një aktivitet i ka tejkaluar objektivat dhe katër aktiviteteve u mungojnë dokumentet mbështetëse.

- 12 Sipas raportit preliminar, 17 aktivitete u zbatuan, tetë aktivitete u zbatuan pjesërisht dhe 6 aktivitete janë në vijim e sipër.
- 13 Sipas raportit preliminar, 26 aktivitete u zbatuan - njëra prej tyre u zbatua nga një OJQ, tri aktivitete u zbatuan pjesërisht dhe një aktivitet është në fazën përgatitore.
- 14 Sipas raportit preliminar, 18 aktivitete u zbatuan, 17 aktivitete u zbatuan pjesërisht dhe një aktivitet është në vijim e sipër.
- 15 Sipas raportit preliminar, 19 aktivitete u zbatuan, 17 aktivitete u zbatuan pjesërisht dhe shtatë aktivitete janë në vijim e sipër.
- 16 Sipas raportit preliminar, 44 aktivitete u zbatuan, tetë aktivitete u zbatuan pjesërisht dhe pesë aktivitete janë në vijim e sipër.

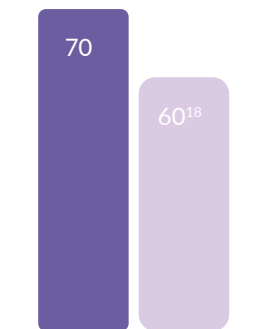
PEJË

Nëntor 2024,
2024-2027

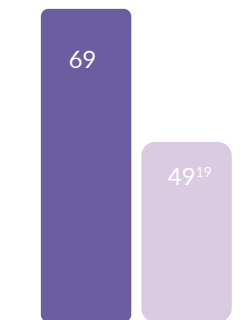
PODUJEVË

Mars 2024,
2024-2026

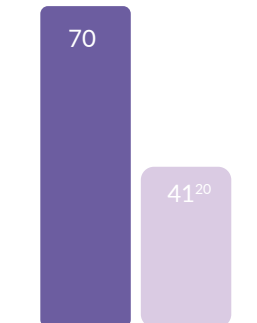
PRIZREN

Tetor 2024,
2024-2026

VITI/VITINA

Mars 2024,
2024-2026

Nr. i aktivitetëve
të planifikuara

Nr. i aktivitetëve
të zbatuara

17 Sipas raportit preliminar, 40 aktivitete u zbatuan dhe shtatë aktivitete janë në vijim e sipër.

18 Sipas raportit preliminar, 59 aktivitete u zbatuan dhe një aktivitet është në vijim e sipër.

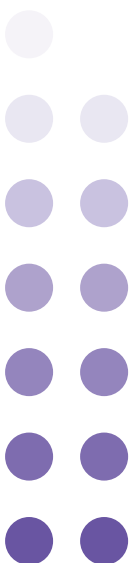
19 Sipas raportit preliminar, nëntë aktivitete u zbatuan, tetë aktivitete u zbatuan pjesërisht, dy aktivitete i kanë tejkaluar objektivat dhe 30 aktiviteteve u mungojnë dokumente mbështetëse.

20 Sipas raportit preliminar, dhjetë aktivitete u zbatuan, 26 aktivitete u zbatuan pjesërisht dhe pesë aktiviteteve u mungojnë dokumentet mbështetëse.

Promovimi i barazisë gjinore dhe fuqizimi i grave dhe vajzave në gjithë diversitetin e tyre - një objektiv qendror që është i pranishëm vazhdimisht. Gati të gjitha komunat kanë integruar masa të synuara për të rritur pjesëmarrjen e grave në vendimmarrje dhe në jetën publike. Rreth **60-70 për qind** e aktiviteteve të planifikuara në këtë fushë janë zbatuar, duke reflektuar një përparim të qëndrueshëm, por duke lënë hapësirë për përmirësim. Arritjet kryesore përfshijnë përpjekjet për të rritur përfaqësimin e grave në kuvendet dhe komisionet komunale, krijimin e grupeve të grave asambliste), dhe ofrimin e trajnimeve me ndjeshmëri gjinore për stafin komunal. Disa komuna kanë miratuar gjithashtu gjuhë me ndjeshmëri gjinore në dokumentet zyrtare dhe kanë integruar perspektiva gjinore në proceset e planifikimit strategjik. Megjithatë, barrierat e qëndrueshme mbeten. Organet mbikëqyrëse nuk funksionojnë ende plotësisht në shumë komuna, koordinimi ndërdepartamental është i kufizuar, dhe ZBGJ-të shpesh nuk kanë autoritetin dhe burimet për të nxitur ndryshim gjithëpërfshirës. Normat e thella sociale ende kufizojnë pjesëmarrjen e grave në vendimmarrje, dhe në disa raste, prania e grave në strukturat e qeverisjes mbetet simbolike dhe josubstanciale. Komunat që kanë institucionalizuar grupet e grave asambliste, kanë integruar barazinë gjinore në proceset e vendimmarrjes dhe kanë bashkëpunuar me shoqërinë civile për avokim dhe rritje të ndërgjegjësimit, dallohen si shembuj praktikash transformuese.

1. Avancimi i të drejtave ekonomike dhe sociale dhe punësimi i denjë - i kornizuar si fuqizim ekonomik dhe gjithëpërfshirje. Përparimi në avancimin e të drejtave ekonomike të grave ka qenë i pabarabartë. Rreth **50-60 për qind** e aktiviteteve të planifikuara në këtë fushë janë zbatuar nëpër komuna të ndryshme. Hapat pozitivë përfshijnë mbështetjen e grave sipërmarrëse dhe fermereve përmes granteve, skemave të bashkëfinancimit dhe subvencioneve, si dhe dhënien e bursave të synuara për vajzat dhe gratë. Disa komuna kanë zbatuar gjithashtu iniciativa për të promovuar të drejtat e pronësisë dhe trashëgimisë së grave, megjithëse barrierat kulturore vazhdojnë të paraqesin sfida të konsiderueshme. Burimet e kufizuara financiare, koordinimi i dobët me shërbimet e punësimit dhe ato sociale, dhe mbledhja e pamjaftueshme e të dhënave për përfitueset kanë kufizuar shpesh zbatimin. Kur masat e fuqizimit ekonomik kanë pasur sukses, ato shpesh janë lidhur me partneritetin me shoqërinë civile dhe akterë ndërkombëtarë, si dhe me vullnetin politik dhe shpërndarjen e qëndrueshme të burimeve. Praktikë më të mira përfshijnë organizimin e panairove për gratë sipërmarrëse, mbështetjen e krijimit të kooperativave të udhëhequra nga gratë, dhe prioritizimin e grave në skemat komunale të granteve. Këto iniciativa tregojnë se ndërhyrjet e synuara mund të kontribuojnë në fuqizimin ekonomik të grave kur mbështeten nga burime të dedikuara dhe nga angazhimi institucional i fortë.

2. Ulja e pabarazive gjinore në qasje ndaj edukimit cilësor, kulturës dhe sportit - shpesh e shoqëruar me mësimnxënie gjatë gjithë jetës. Komunat raportojnë zbatimin e rreth **60-70 për qind** të aktiviteteve të planifikuara në këtë fushë, duke treguar përparim të rëndësishëm në përmirësimin e qasjes në arsim dhe promovimin e barazisë gjinore në aktivitetet kulturore dhe sportive. Iniciativat përfshijnë dhënien e bursave për gratë, rritjen e numrit të mësueseve, organizimin e ngjarjeve që theksojnë kontributin e grave në kulturë dhe sport, dhe futjen e qasjeve me ndjeshmëri gjinore në shkolla. Megjithatë, mundësitë për mësimnxënie gjatë gjithë jetës mbeten të kufizuara, sidomos në zonat rurale, dhe ndërgjegjësimi mbi barazinë gjinore midis stafit arsimor

dhe studentëve/eve ndryshon ndjeshëm. Shumë iniciativa varen nga projekte të financuara nga donatore/ë, duke ngritur shqetësime për qëndrueshmërinë e tyre. Praktikrat pozitive përfshijnë komunat që kanë integruar programe kulturore dhe sportive në PLVBGj për të promovuar barazinë dhe kohezionin shoqëror, si dhe ato që bashkëpunojnë me shkollat dhe shoqërinë civile për të sfiduar stereotipet gjinore që në moshë të hershme.

3. Promovimi i shëndetit dhe i të drejtave seksuale dhe riprodhuese (ShDSR)

- njihet si thelbësor për barazinë gjinore. Përparimi në këtë fushë është i moderuar, me rreth **55–65 për qind** të aktiviteteve të planifikuara të zbatuara. Komunat kanë zhvilluar fushata ndërgjegjësimi për kancerin e gjirit, kanë ofruar teste PAP falas, kanë siguruar shërbime mamografie dhe kanë mbështetur gratë me sëmundje kronike. Në disa zona, vizitat në shtëpi për nënat dhe të porsalindurit kanë përmirësuar qasjen në kujdes shëndetësor dhe kanë forcuar shtrirjen në nivel komuniteti. Megjithatë, të drejtat shëndetësore dhe seksuale e riprodhuese mbeten shpesh të nënprioritetizuara në shumë PLVBGj, dhe qasja në kujdes shëndetësor cilësor është e pabarabartë, sidomos në zonat e thella. Bashkëpunimi midis departamenteve komunale të shëndetësisë dhe strukturave për barazi gjinore shpesh është i pamjaftueshëm, dhe mungesa e të dhënave pengon vlerësimin gjithëpërfshirës të ndikimit. Komunat që kanë integruar ShDSR-në në iniciativa më të gjera shëndetësore komunitare dhe kanë krijuar partneritete me ofruesit/et e kujdesit shëndetësor janë shembuj praktikash efektive në këtë fushë.

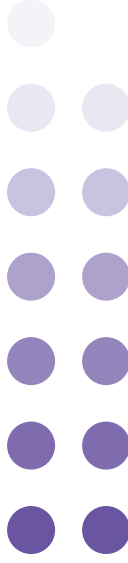
Përveç këtyre objektivave të përbashkëta, disa komuna i kanë zgjeruar kornizat e tyre me prioritetet specifike për kontekstin lokal:

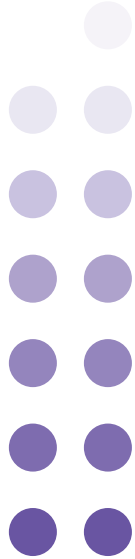
- **Lirinë nga dhuna me bazë gjinore** - theksohet në Ferizaj, Graçanicë, Prizren dhe Hani i Elezit, duke vënë në pah një fokus më të qartë në mbrojtje dhe siguri.
- **Dimensionet mjedisore dhe të rrezikut nga fatkeqësitë** - janë integruar në Obiliq (përmes planifikimit mjedisor me ndjeshmëri gjinore dhe iniciativave të ndërgjegjësimi) dhe në Viti (përmes masave me përgjegjshmëri gjinore për uljen e rrezikut nga fatkeqësitë), duke e lidhur barazinë gjinore me agjendat më të gjera të qëndrueshmërisë dhe reziliencës.
- **Fokusin në arsim nëpër komuna** - ndërsa Dragashi, Gjilani, Peja dhe të tjera e lidhin qartësisht me kulturën dhe sportin, Lipjani dhe Kamenica theksojnë mësimnxënien gjatë gjithë jetës. Graçanica dhe Obiliqi e vendosin të drejtën për arsim cilësor si një pikë të pavarur hyrëse.

Fuqizimin ekonomik që është zgjeruar në disa raste: Lipjani dhe Klina e kornizojnë atë krahas drejtësisë sociale, ndërsa Mitrovica e Jugut thekson ndërlihdjet me të drejtat sociale.

Tabela 2: Krahasimi i objektivave strategjikë të PLVBGj-së nëpër komuna

Komuna	Barazia Gjinore dhe Fuqizimi	Të Drejtat Ekonomike dhe Sociale / Punë e Denjë	Arsimi / Kultura / Sporti / Mësimnxënie gjatë gjithë jetës	Shëndeti dhe ShDSR	DhBGj (Dhuna me bazë gjinore)	Mjedisi / Reduktimi i Rrezikut nga Fatkeqësitë
Dragash	✓	✓	✓ (përfshirë kulturën & sportin)	✓	-	-
Ferizaj	✓	✓	✓ (përfshirë kulturën & sportin)	✓	✓	-
Gjakovë	✓	✓	-	✓	-	-
Gjilan	✓	✓	✓ (përfshirë kulturën & sportin)	✓	-	-
Graçanicë	✓	✓	✓ (përfshirë kulturën & sportin)	✓	✓	-
Hani i Elezit	✓	✓	-	✓	✓	-
Istog	✓	✓	✓ (mësimnxënie gjatë gjithë jetës)	✓	-	-
Kamenicë	✓	✓	✓ (mësimnxënie gjatë gjithë jetës)	✓	-	-
Klinë	✓	✓ (me të drejta sociale)	✓ (mësimnxënie gjatë gjithë jetës)	✓	-	-

Lipjan	✓	✓ (me drejtësi sociale)	✓ (mësimnxëniet gjatë gjithë jetës)	✓	-	-
Mitrovicë e Jugut	✓	✓	✓ (mësimnxëniet gjatë gjithë jetës)	✓	-	-
Obiliq	✓	✓	✓ (përfshirë kulturën & sportin)	✓	-	✓ (mjedis me ndjeshmëri gjinore)
Pejë	✓	✓	✓ (mësimnxëniet gjatë gjithë jetës)	✓	-	-
Podujevë	✓	✓	✓ (mësimnxëniet gjatë gjithë jetës)	✓	-	-
Prizren	✓	✓	✓ (përfshirë kulturën & sportin)	✓	✓	-
Viti	✓	✓	✓ (mësimnxëniet gjatë gjithë jetës)	✓	-	✓(reduktimi i rrezikut nga fatkeqësitë)

Në përgjithësi, krahasimi tregon se, ndonëse PLVBGj-të nëpër komuna udhëhiqen nga një strukturë e përbashkët dhe një koherencë tematike, përshtatjet lokale adresojnë nevojat specifike të komuniteteve, si parandalimin e dhunës, qëndrueshmërinë mjedisore ose reduktimin e rrezikut nga fatkeqësitë. Kjo aftësi përshtatëse reflekton si kornizën kombëtare të politikave që udhëzojnë komunat, ashtu edhe fleksibilitetin e PLVBGj-ve për t'iu përgjigjur konteksteve të veçanta shoqërore, ekonomike dhe mjedisore.

2.3. Praktikë e mira në zbatimin e PLVBGj-së

Përtej progresit sasior, procesi i monitorimit ka zbuluar ndikime të prekshme dhe njerëzore që lidhen me zbatimin e PLVBGj-ve. Nëpër komunat e Kosovës, PLVBGj-të kanë ndihmuar në konsolidimin dhe harmonizimin e përpjekjeve të vazhdueshme në buxhetimin e përgjegjshëm gjinor, fuqizimin ekonomik të grave, shërbimet e përqendruara tek të mbijetuarat, dhe pjesëmarrjen gjithëpërfshirëse në vendimmarrje, fusha që prej kohësh kanë përfituar nga mbështetja e institucioneve kombëtare dhe komunitetit të donatorëve/eve. Nëpërmjet qasjes së tyre të koordinuar dhe të institucionalizuar, PLVBGj-të po forcojnë qëndrueshmërinë dhe përgjegjësinë lokale të këtyre nismave, duke i përkthyer angazhimet rreth politikave në ndryshime shoqërore më të matshme dhe të qëndrueshme.

Shembujt vijues theksojnë rezultate konkrete të arritura nga komunat dhe partnerët/et e tyre përmes projektit të Instrumentit për Barazi Gjinore (IBGj) të UN Women . Ata ilustrojnë se si qeverisja lokale me përgjegjshmëri gjinore mund të sjellë përmirësime të qëndrueshme në përfshirjen dhe pavarësinë ekonomike të grave, pjesëmarrjen qytetare, dhe sigurinë e tyre.

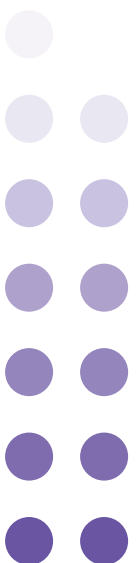
Nga planet të mirëqenia:

Gratë sipërmarrëse që nxisin zhvillimin lokal (Gjilan)

“Komuna e Gjilanit ka vazhduar të ndajë subvencione të dedikuara për gratë sipërmarrëse, një nismë e themeluar para miratimit të PLVBGj-së aktuale dhe që tani është integruar brenda kornizës së zbatimit të saj. Përmes kësaj ndërhyrjeje, dhjetëra gra janë mbështetur për të filluar ose zgjeruar biznese në fushat e punimeve artizanale, bujqësisë, teknologjisë dhe shërbimeve kreative. Nisma udhëhiqet bashkërisht nga Zyra për Barazi Gjinore, Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik dhe Drejtoria e Bujqësisë, dhe ka ndihmuar në forcimin e pjesëmarrjes ekonomike të grave dhe në nxitjen e ndërmarrjeve të qëndrueshme në pronësi të grave, që kontribuojnë në rritjen ekonomike lokale. Përveç granteve financiare, komuna ka mbështetur edhe panaire dhe ngjarje promovuese për të ndihmuar gratë të reklamojnë produktet e tyre dhe të ndërtojnë rrjete profesionale.”

Kjo praktikë demonstroi se si buxheti me përgjegjshmëri gjinore dhe koordinimi ndërsektorial mund të fuqizojnë ekonomikisht gratë dhe të nxisin zhvillim lokal gjithëpërfshirës.

Burimi: Nisma e të Rinjve për të Drejtat e Njeriut – Kosovë (YIHR KS), Raporti i Monitorimit për Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore 2024–2026, Komuna e Gjilanit, mbështetur nga QKSGj-ja, në kuadër të projektit IBGj të UN Women, i financuar nga Bashkimi Evropian, 2025.

Forcimi i barazisë përmes veprimit lokal: Avancimi i të drejtave të grave në Mitrovicën e Jugut

“Përmes zbatimit të Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore, Komuna e Mitrovicës së Jugut ka zgjeruar qasjen në trajnimet profesionale dhe grantet e vogla për vajzat dhe gratë fermere, duke inkurajuar kështu pjesëmarrjen e tyre më të madhe në nismat ekonomike lokale dhe jetën publike. Edhe pse të dhënat sasiore ende nuk janë të disponueshme në mënyrë sistematike, zyrtarët/et komunalë/e dhe partnerët/et e shoqërisë civile raportojnë një rritje të qëndrueshme të angazhimit të grave në këto programe që nga miratimi i PLVBGj-së. Komuna ka zbatuar gjithashtu praktika të buxhetimit me përgjegjshmëri gjinore dhe ka bashkëpunuar me organizatat e shoqërisë civile për të promovuar përfaqësimin e grave në organet vendimmarrëse si komisionet komunale dhe këshillat e fshatrave.”

Këta hapa theksojnë se si PLVBGj-të funksionojnë si instrumente politikash dhe planifikuese, por edhe si platforma partneriteti për integrimin e barazisë në qeverisjen komunale, duke forcuar zërin dhe ndikimin e grave në nivel komunitar.

Burimi: Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut (MWAHR), Analiza e Zbatimit të Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore 2024–2026 në Komunën e Mitrovicës së Jugut, mbështetur nga QKSGj-ja, në kuadër të projektit IBGj të UN Women, i financuar nga Bashkimi Evropian, 2025.

Garantimi i sigurisë dhe qëndrueshmërisë ekonomike: Mbështetja lokale për gratë që i kanë mbijetuar dhunës dhe për të drejtat e pronësisë (Lipjan dhe Kamenicë)

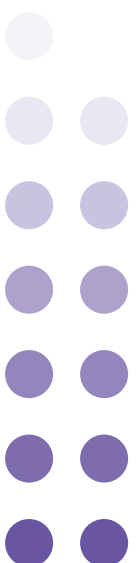
“Në Lipjan, komuna ka dëshmuar një angazhim të fuqishëm për të mbështetur të mbijetuarat e dhunës me bazë gjinore dhe familjet në kushte të vështira. Përmes buxhetit vjetor, ajo ka financuar riparime shtëpish dhe ka ofruar ndihmë të drejtpërdrejtë financiare për gratë e mbijetuara dhe familjet në situata të cenueshme, duke ndarë gjithsej €22,000 në vitin 2024, nga të cilat €8,000 janë dedikuar posaçërisht për të mbijetuarat e dhunës. Komuna gjithashtu siguron një subvencion vjetor prej €3,000 për strehimoren lokale për gra dhe fëmijë të mbijetuar, bazuar në marrëveshje formale me kryetarin e komunës. Të koordinuara nga Drejtoria e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale, këto masa, tashmë të reflektuara në PLVBGj, ilustrojnë se si buxheti me përgjegjshmëri gjinore në nivel komunal garanton sigurinë, dinjitetin dhe riintegrimin shoqëror të grave.”

“Në Kamenicë, komuna në bashkëpunim me Drejtorinë e Kadastrit ka zbatuar lehtësime tatimore për pronat e regjistruara në emër të grave ose bashkë me bashkëshortët, duke inkurajuar regjistrimin formal të pronës nga gratë. Komuna gjithashtu ofron subvencione për gratë që nisin biznese të vogla, duke kontribuar në rritjen graduale të përqindjes së grave pronare. Megjithëse e drejta për trashëgimi dhe pronësi të barabartë garantohet me ligj, shumë gra ende hezitojnë të kërkojnë ose të regjistrojnë pronat e trashëguara për shkak të presioneve shoqërore dhe familjare. Në këtë kontekst, nismat e Kamenicës për regjistrimin e pronave dhe për sipërmarrjen e grave përfaqësojnë masa pozitive, të drejtuara në nivel lokal, që nxisin fuqizimin ekonomik të grave dhe avancojnë barazinë gjinore në praktikë.”

“Ndonëse disa nga këto masa u paraprijnë PLVBGj-ve aktuale, integrimi i tyre formal në plane ka forcuar llogaridhënien institucionale, qëndrueshmërinë dhe dukshmërinë brenda kornizës së qeverisjes komunale. Këto masa, të udhëhequra në nivel lokal, reflektojnë qasje të orientuara drejt të mbijetuarave, aso parandaluese dhe të bazuara në të drejta, të cilat forcojnë llogaridhënien institucionale dhe drejtësinë shoqërore”.

Burimet: Raporti i Monitorimit dhe Vlerësimit të Planit Lokal për Barazi Gjinore 2024–2026, Komuna e Lipjanit, Organizata Follow-Up, mbështetur nga QKSGj-ja; dhe Raporti i Monitorimit të Planit Lokal për Barazi Gjinore 2024–2026, Komuna e Kamenicës, Nisma e të Rinjve për të Drejtat e Njeriut – Kosovë (YIHR KS), mbështetur nga QKSGj-ja, në kuadër të projektit IBGj të UN Women, i financuar nga Bashkimi Evropian, 2025.

Këta shembuj konfirmojnë se angazhimi i vazhdueshëm i komunave, bashkëpunimi ndërdrejtorial dhe buxheti i përgjegjshëm gjinor janë faktorë kyç për zbatimin efektiv të PLVBGj-së. Përdorja e këtyre qasjeve nëpër komuna të tjera mund të përshpejtojë më tej arritjen e objektivave të Programit për Barazi Gjinore të Kosovës, Planit III të

Veprimet për Barazi Gjinore të BE-së, si dhe Udhërrëfyesit të BE-së për të Drejtat e Grave.

Megjithë sfidat e vazhdueshme sistemike, disa komuna kanë demonstruar qasje inovative dhe efektive në zbatimin e PLVBGj-së, duke ofruar modele të riprodhueshme dhe mësimet që mund të përdoren më gjerësisht në tërë Kosovën.

Veprimet kryesore komunale:

- **Investimi në Kapitalin Njerëzor:** Brenda përgjegjësive të tyre për menaxhimin e arsimit parauniversitar, disa komuna kanë mbështetur pjesëmarrjen e grave si mësuese dhe kanë krijuar ose bashkëfinancuar skema lokale të bursave për vajza dhe gra studente, veçanërisht në arsimin e mesëm dhe arsimin profesional. Këto iniciativa, në përputhje me objektivat e PLVBGj-së për qasje të barabartë në arsim, tregojnë angazhimin e komunave për barazi gjinore në arsim. Megjithëse të dhënat e konsoliduara mbeten të kufizuara, raportet e monitorimit tregojnë rritje graduale të numrit të mësueseve dhe të përqindjes së bursave të dhëna për vajza që nga viti 2023.
- **Partneritetet Strategjike:** Proceset e zhvillimit dhe zbatimit të PLVBGj-së kanë forcuar bashkëpunimin midis komunave, organizatave ndërkombëtare dhe akterëve lokalë të shoqërisë civile. Në Lipjan, bashkëpunimi me UNHCR-në ndihmoi në integrimin e fokusit specifik të gratë dhe familjet migrante brenda kornizës së PLVBGj-së, duke siguruar planifikim lokal gjithëpërfshirës. Në Graçanicë, procesi i hartimit të PLVBGj-së nxiti koordinim më të fortë midis Komunës, Grupit të Grave Asambliste dhe OSBE-së, duke rezultuar në përfshirjen e kontributeve të tyre në planin përfundimtar. Partneritete të ngjashme, të mbështetura nga UN Women dhe akterë të tjerë, kanë përmirësuar kapacitetet komunale në buxhetim me përgjegjshmëri gjinore, udhëheqjen e grave dhe ofrimin gjithëpërfshirës të shërbimeve. Këto përvoja tregojnë se procesi i PLVBGj-së shërben si platformë për bashkëpunim institucional dhe llogaridhënie të përbashkët në avancimin e barazisë gjinore.
- **Iniciativa të Përgjegjshme ndaj Shëndetit:** Disa komuna kanë zbatuar aktivitete të PLVBGj-së të përqendruara tek shëndeti i grave, përfshirë fushata ndërgjegjësimi për kancerin e gjirit dhe qafës së mitrës, shërbime falas të PAP-it dhe mamografisë, si dhe mbështetje financiare për gratë me sëmundje kronike. Masa të tilla, më parë të mbështetura nga drejtoritë e shëndetësisë, tani janë integruar brenda kornizës së PLVBGj-së, duke siguruar që shëndeti parandalues dhe mirëqenia e grave të mbeten prioritet institucional lokal.
- **Mbështetja për Pjesëmarrjen e Grave:** Grupet e Grave Asambliste, struktura formale brenda asambleve komunale, kanë avokuar aktivisht për iniciativa si testime falas PAP dhe politika lokale me përgjegjshmëri gjinore. Angazhimi i tyre nënvizon vlerën e mekanizmave institucionale që rrisin zërin dhe ndikimin e grave në proceset vendimmarrëse lokale.
- **Transformimi Sistemik përmes Buxhetimit me Përgjegjshmëri Gjinore (BPGj):** Të gjitha komunat e monitoruara kanë prezantuar masa BPGj, siç parashikohet në PLVBGj-të e tyre. Ndonëse niveli i integritetit dallon, disa drejtorë tashmë aplikojnë kritere gjinore në planifikimin e buxhetit dhe shpërndarjen e

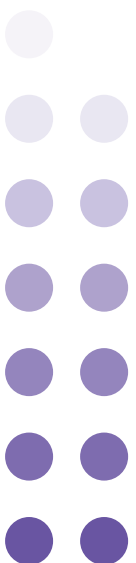
subvencioneve, duke sinjalizuar një ndryshim gradual institucional drejt qeverisjes gjithëpërfshirëse.

- **Politikat Sociale Gjithëpërfshirëse:** Komunitat kanë ofruar mbështetje të synuar për viktimat e dhunës me bazë gjinore, nënat vetushqyese e personat me aftësi të kufizuara, shembuj të ofrimit të shërbimeve të përgjegjshme gjinore që forcojnë përfshirjen dhe sistemet e mbrojtjes sociale në nivel komuniteti.
- **Fuqizimi Ekonomik:** Komunitat kanë mbështetur gratë sipërmarrëse dhe fermeret përmes subvencioneve, panairëve, skemave të bashkëfinancimit, dhe kanë mundësuar trajnime shkathtësish dhe aso profesionale për gratë dhe vajzat për të rritur punësueshmërinë. Edhe pse disa nga këto masa u paraprijnë PLVBGj-ve, integrimi i tyre në plane ka ndihmuar në sistematizimin e monitorimit dhe forcimin e llogaridhënies komunale për politika ekonomike me përgjegjshmëri gjinore. Këto iniciativa, të zbatuara në bashkëpunim me OShC-të dhe partnerët/et e zhvillimit, kontribuojnë në zgjerimin e qasjes së grave në mundësi ekonomike dhe avancimin e objektivave të PLVBGj-së për pjesëmarrje dhe burime të barabarta.
- **Qeverisja me ndjeshmëri gjinore:** Përmes zbatimit të PLVBGj-së dhe aplikimit të Kartës Evropiane për Barazinë, komunitat kanë prezantuar gjuhë me ndjeshmëri gjinore në dokumentet zyrtare, kanë siguruar komisione të balancuara gjinore, dhe kanë zgjeruar përdorimin e BPGj-së në planifikim dhe shpërndarje të subvencioneve, duke sinjalizuar një transformim institucional progresiv drejt barazisë dhe transparencës.
- **Veprimet simbolike dhe gjithëpërfshirëse:** Emërimi i hapësirave publike me emrat e grave, punësimi i personave me aftësi të kufizuara në administratën komunale, dhe sigurimi i mbështetjes për higjienën menstruale ilustrojnë angazhimet më të gjera të komunitave për barazi, dinjitet dhe gjithëpërfshirje.
- **Angazhimi në nivel komuniteti:** Nën zbatimin e PLVBGj-së, komunitat kanë mbështetur seanca ndërgjegjësimi në shkollë për parandalimin e ngacmimit seksual, programe vizitash në shtëpi për nënat dhe të porsalindurit/at në bashkëpunim me qendrat shëndetësore, dhe kanë ofruar subvencione të kufizuara, por me ndikim, për parashkollorët për fëmijët e nënave vetushqyese, duke forcuar angazhimin e drejtpërdrejtë komunitar dhe ndërgjegjësimin për barazinë gjinore në nivel lokal.

Së bashku, këto veprime, qoftë të reja ose të formalizuara përmes PLVBGJ-së, tregojnë se kur objektivat janë të qarta, të financuara siç duhet, dhe të zbatuara në partneritet me shoqërinë civile dhe akterë ndërkombëtarë, komunitat mund të arrijnë përparim të matshëm dhe të vendosin themelin për barazi transformuese gjinore në nivel lokal.

2.4. Mësimet e nxjerra

Cikli i parë i monitorimit ka ofruar njohuri të vlefshme, si për progresin e arritur, ashtu edhe për sfidat e hasura gjatë zbatimit të PLVBGj-ve. Gjetjet tregojnë mangësi të vazhdueshme në mbledhjen e të dhënave, dokumentimin dhe koordinimin institucional, duke nënvizuar nevojën për integrim më të fortë të parimeve të barazisë gjinore në të gjitha nivelet e qeverisjes komunale. Këto mësimet eidentojnë fusha kritike për

përmirësim, duke filluar nga menaxhimi i të dhënave dhe buxhetimi, deri te angazhimi i politikave dhe bashkëpunimi ndërsektorial, të cilat janë thelbësore për të siguruar një zbatim më efektiv, transparent dhe të qëndrueshëm të PLVBGj-së.

Më poshtë është një listë e mësimave kyçe të identifikuara përmes këtij procesi monitorimi:

- Mungesa e të dhënave bazë dhe e informacionit të detajuar të ndarë sipas seksit, moshës dhe etnisë kufizon ndjeshëm aftësinë për të matur progresin dhe për të vlerësuar ndikimin real të zbatimit të PLVBGj-së.
- Praktikat e dobëta të dokumentimit dhe përdorimi jokonsistent i formateve të raportimit dobësojnë llogaridhënien, transparencën dhe vendimmarrjen e bazuar në prova.
- Bashkëpunimi dhe komunikimi i kufizuar midis drejtorive komunale dhe ZBGj-ve në disa komuna vazhdon të ndikojë në koordinimin dhe përgjegjësinë e zbatimit të PLVBGj-së.
- Barazia gjinore shpesh perceptohet ende si përgjegjësi ekskluzive e ZBGj-ve, në vend që të integrohet në të gjitha departamentet, politikat dhe kornizën buxhetore të komunës.
- Buxhetet e dedikuara, angazhimi i qëndrueshëm politik dhe mekanizmat funksionalë të mbikëqyrjes dhe koordinimit janë thelbësorë për të siguruar zbatim të qëndrueshëm dhe institucionalizim të masave të PLVBGj-së.
- Faktorë të jashtëm, si ciklet elektorale, prioritetet konkurruese institucionale dhe sfidat mjedisore ose socio-ekonomike, mund të ngadalësojnë progresin, duke theksuar rëndësinë e rrënjës së objektivave për barazi gjinore në të gjitha fazat e planifikimit institucional, buxhetimit dhe hartimit të politikave.
- Bashkëpunimi me organizatat e shoqërisë civile dhe partnerët/et ndërkombëtarë/e forcon kapacitetin komunal, rrit performancën, forcon mekanizmat e llogaridhënies dhe kontribuon në cilësinë dhe qëndrueshmërinë e rezultateve.

3. PËRFUNDIMET

Ky cikël i parë i monitorimit pas miratimit të PLVBGj-ve në gjashtëmbëdhjetë (16) komuna ofron njohuri të vlefshme mbi progresin, arritjet dhe sfidat në avancimin e barazisë gjinore në nivel lokal në Kosovë. Ai shënon një hap të rëndësishëm drejt institucionalizimit të përpjekjeve për arritjen e objektivave të barazisë gjinore brenda qeverisjes komunale dhe ofron një bazë kritike për monitorimin dhe zhvillimin e politikave në të ardhmen.

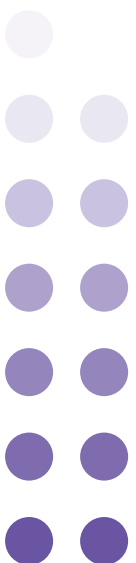
Gjetjet duhet të interpretohen si tregues të progresit të hershëm dhe gatishmërisë institucionale, dhe jo si një vlerësim i plotë i performancës.

Gjetjet tregojnë se disa komuna kanë shënuar përparime të konsiderueshme në zbatimin e PLVBGj-ve të tyre. Rezultatet pozitive përfshijnë rritjen e përfaqësimit të grave në strukturat vendimmarrëse, futjen dhe zgjerimin e buxhetimit me përgjegjshmëri gjinore (BPGj), iniciativat e synuara për fuqizimin ekonomik të grave dhe vajzave, dhe përmirësimin e qasjes në programet shëndetësore me ndjeshmëri gjinore. Këto arritje nënvizojnë potencialin transformues të qasjeve të strukturuar, të mirëpajisura me burime, pjesëmarrëse dhe të bazuara në prova, të cilat mbështeten nga vullneti i fortë politik dhe bashkëpunimi ndërsektorial.

Në të njëjtën kohë, procesi i monitorimit ka zbuluar edhe pengesa sistematike që vazhdojnë të pengojnë zbatimin e plotë të PLVBGj-ve. Ekzekutimi i pjesshëm i aktiviteteve të planifikuara, koordinimi i fragmentuar midis departamenteve komunale, mekanizmat e pamjaftueshëm të mbikëqyrjes, dokumentimi jo i plotë dhe mungesa e të dhënave të ndara dhe gjithëpërfshirëse dobësojnë llogaridhënien dhe kufizojnë aftësinë për të vlerësuar rezultatet dhe ndikimin. Zyrtarët/et për Barazi Gjinore (ZBGj), përgjegjës/e për mbikëqyrjen e PLVBGj-së, shpesh operojnë me mbështetje të kufizuar institucionale dhe ngarkesa të tepërta, ndërsa prioritetet konkurruese institucionale dhe pengesat socio-kulturore të qëndrueshme ngadalësojnë më tej progresin drejt arritjes së objektivave të barazisë gjinore.

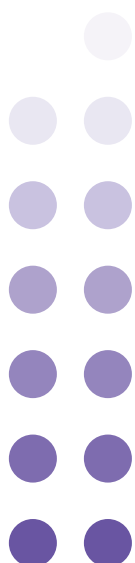
Mësimet nga ky cikël i parë i monitorimit nënvizojnë nevojën për: kapacitete institucionale më të forta, objektiva më të qarta, tregues dhe synime të matshme, burime të mjaftueshme njerëzore dhe financiare, si dhe koordinim të fortë ndërsektorial, për të transformuar PLVBGj-të nga angazhime formale në mjete praktike qeverisëse të orientuara drejt rezultateve. Forcimi i bashkëpunimit midis komunave, shoqërisë civile, institucioneve kombëtare dhe partnerëve/eve ndërkombëtarë/e do të jetë thelbësor për të përshpejtuar zbatimin dhe për të siguruar bërjen e barazisë gjinore prioritet të përfshirë në të gjitha proceset e qeverisjes lokale.

Eksperienca e monitorimit gjithashtu ka nxjerrë në pah rëndësinë e forcimit të kapaciteteve institucionale dhe të shoqërisë civile për monitorim me përgjegjshmëri gjinore, menaxhim të të dhënave dhe raportim bazuar në tregues. Ndërtimi i këtyre

kompetencave do të mbështesë qasje më të institucionalizuara, pjesëmarrëse dhe të bazuara në prova për avancimin e barazisë gjinore në nivel lokal dhe do të përmirësojë cilësinë dhe qëndrueshmërinë e procesit të monitorimit dhe vlerësimit në të ardhmen.

Në fund, avancimi i barazisë gjinore përmes zbatimit të PLVBGj-ve nuk është vetëm prioritet i qeverisjes së brendshme por edhe një kërkesë strategjike në rrugën e integritit të Kosovës në BE. Forcimi i kapaciteteve komunale, sistemeve të të dhënave dhe mekanizmave të llogaridhënies kontribuon direkt në përmbushjen e standardeve të BE-së për barazi dhe qeverisje të mirë, duke riafirmuar rëndësinë e Kartës Evropiane për Barazi si një instrument lokal dhe si një kornizë të përputhshme veprimi me BE-në.

4. REKOMANDIMET

Rekomandimet e paraqitura në këtë kapitull rrjedhin nga gjetjet e ciklit të parë të monitorimit të zbatimit të PLVBGj-së në gjashtëmbëdhjetë (16) komunat, siç dokumentohen në raportet individuale të monitorimit të përgatitura nga gjashtë OShCUG dhe të konsoliduara nga QKSGj-ja. Ato synojnë të adresojnë boshllëqet e identifikuar, të ndërtojnë mbi praktikat e suksesshme dhe të udhëzojnë komunat, institucionet kombëtare dhe partnerët/et në forcimin e zbatimit, monitorimit dhe ndikimit të PLVBGJ-ve. Veprimet e propozuara janë të strukturuar sipas temave për të mbështetur përmirësime sistematike në kapacitetin institucional, planifikim, financim, koordinim, sistemet e të dhënave dhe qeverisjen gjithëpërfshirëse.

Zbatimi i këtyre rekomandimeve gjithashtu do të avancojë përputhshmërinë e Kosovës me udhëzimet e Bashkimit Evropian për barazinë gjinore, do të përmirësojë koherencën e raportimit me PVBGj III-shin e BE-së dhe do të forcojë rolin e komunave në mbështetjen e angazhimeve të vendit për integrim evropian.

Rekomandimet tregojnë akterët kryesorë përgjegjës për ndjekjen dhe zbatimin, duke përfshirë autoritetet komunale, Ministrinë e Administratës së Pushtetit Lokal (MAPL), Agjencinë për Barazi Gjinore (ABGj) dhe Ministrinë e Financave, ose ministritë e tjera (sipas fushave të ndërhyrjes), në varësi të mandateve të tyre përkatëse.

Duke u bazuar në gjetjet dhe rekomandimet e 16 raporteve individuale, QKSGj-ja ka konsoliduar rekomandimet prioritare në vijim në fusha kyçe tematike:

Kapaciteti Njerëzor dhe Institucional

(Institucionet përgjegjëse: Komunitat, ABGj-ja, MAPL-ja)

- Sigurohuni që pozicioni i zyrtarëve/it për barazi gjinore të mbështetet me staf dhe burime adekuate.
- Ofroni trajnime të rregullta mbi integrimin e barazisë gjinore, buxhetimin e me përgjegjshmëri gjinore, menaxhimin e projekteve dhe mbledhjen e të dhënave.
- Përcaktoni qartë rolet, përgjegjësitë dhe mekanizmat e llogaridhënies për zbatimin, monitorimin dhe raportimin e PLVBGj-së.

Këto rekomandime vlejnë për këto komuna: Dragash, Ferizaj, Gjakovë, Graçanicë, Hani i Elezit, Istog, Kamenicë, Klinë, Lipjan, Obiliq, Pejë, Podujevë, Prizren, Viti dhe Gjilan.

Planifikimi Strategjik dhe Operacionalizimi

(Institucionet përgjegjëse: Komunitat, ABGj-ja, MAPL-ja)

- Zhvilloni dhe miratoni plane të përvitshme operative të nxjerra nga PLVBGj-ja, me objektiva të qarta, përgjegjësi, afate dhe alokime burimesh.
- Integroni objektivat e PLVBGj-së në dokumentet strategjike të komunës dhe planet e punës së drejtorive.
- Shmangni aktivitetet ad hoc.
- Siguroni dokumentimin zyrtar të aktiviteteve.
- Miratoni rregullore komunale ose udhëzime që vendosin standarde për barazinë gjinore në planifikim, buxhetim, monitorim dhe në ofrimin e shërbimeve, në përputhje me Ligjin për Barazi Gjinore, Programin e Kosovës për Barazi Gjinore dhe PVBGj III-shin e BE-së.

Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Ferizaj, Gjakovë, Hani i Elezit, Klinë, Lipjan, Obiliq, Podujevë, Prizren dhe Viti.

Menaxhimi Financiar dhe Buxhetimi i Përgjegjshëm Gjinor

(Institucionet përgjegjëse: Komunitat, Ministria e Financave, ABGj-ja, MAPL-ja)

- Kryeni rishikime të brendshme të buxhetit dhe optimizoni përdorimin e fondeve.
- Siguroni buxhete të dedikuara dhe të mjaftueshme për aktivitetet për barazinë gjinore.
- Zbatoni buxhetimin e përgjegjshëm gjinor në të gjitha drejtoritë.
- Angazhoni donatorët/et dhe partnerët/et për të mobilizuar burime shtesë për zbatimin e PLVBGj-së dhe për të mbështetur buxhetimin e përgjegjshëm gjinor të komunës.

Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Dragash, Ferizaj, Graçanicë, Hani i Elezit, Istog, Kamenicë, Klinë, Lipjan, Obiliq, Pejë, Podujevë, Prizren dhe Viti.

Mbledhja e të Dhënave, Monitorimi dhe Raportimi

(Institucionet përgjegjëse: Komunitat, ABGj-ja, MAPL-ja)

- Standardizoni mbledhjen dhe raportimin e të dhënave (të ndara sipas gjinisë, moshës, etnisë, vendbanimit).
- Mbani dokumentim të detajuar të aktiviteteve të PLVBGj-së (lista pjesëmarrësesh/ish, fotografi, përmbledhje, postime në web).
- Vendosni mekanizma verifikimi (kontrolle në terren, auditime, raporte të ndërmjetme).

- Publikoni raportet e monitorimit të PLVBGj-së në mënyrë të hapur.

Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Dragash, Ferizaj, Gjakovë, Gjilan, Graçanicë, Hani i Elezit, Istog, Kamenicë, Klinë, Lipjan, Obiliq, Pejë, Podujevë, Prizren dhe Viti.

Koordinimi Ndërdepartamental dhe Angazhimi Qytetar

(Institucionet përgjegjëse: Komunitat, ABGj-ja, MAPL-ja)

- Krijoni mekanizma zyrtarë koordinimi (komitete, takime të rregullta).
- Forconi bashkëpunimin mbi zbatimin e PLVBGj-së me shoqërinë civile, rrjetet e të rinjve dhe grupet lokale.
- Promovoni mekanizma pjesëmarrës (debatet mbi buxhetin, konsultime).
- Përdorni rrjetet ndërkomunale për ndarjen e praktikave të mira në qeverisjen e përgjegjshme gjinore dhe zbatimin e PLVBGj-së.

Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Dragash, Ferizaj, Gjakovë, Gjilan, Graçanicë, Hani i Elezit, Istog, Kamenicë, Klinë, Lipjan, Obiliq, Pejë, Podujevë, Prizren dhe Viti.

Objektivat dhe Treguesit

(Institucionet përgjegjëse: Komunitat, ABGj-ja)

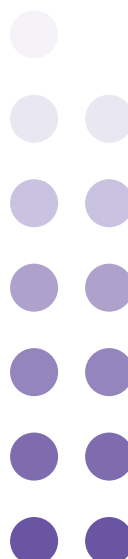
- Përshtatni treguesit për monitorimin e PLVBGj-ve sipas parimeve SMART.
- Përdorni standarde cilësore kur objektivat numerikë janë të vështirë.
- Përcaktoni vlerat bazë për të mundësuar monitorimin e progresit të arritur.

Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Dragash, Ferizaj, Gjakovë, Hani i Elezit, Istog, Klinë, Pejë, Podujevë, Prizren, Viti dhe Gjilan.

Komunikimi Publik dhe Ndërgjegjësimi

(Institucionet përgjegjëse: Komunitat, ABGj-ja)

- Përmirësoni faqet e internetit dhe krijoni platforma të dedikuara për komunikimin dhe dokumentimin e përmbajtjes mbi barazinë gjinore.
- Mbani fushata ndërgjegjësimi, informimi dhe sensibilizimi mbi normat gjinore, pjesëmarrjen e barabartë, të drejtat mbi pronën, martesat e hershme, parandalimin e dhunës me bazë gjinore, si dhe shëndetin (seksual dhe riprodhues).
- Përdorni mediat sociale dhe komunikimin vizual (infografikë, kalendarë, hashtag-e) për të përcjellë përmbajtjen mbi barazinë gjinore tek publiku i gjerë.

- Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Ferizaj, Gjakovë, Gjiilan, Graçanicë, Hani i Elezit, Istog, Klinë, Lipjan, Obiliq, Pejë, Podujevë, Prizren dhe Viti.

Pjesëmarrja dhe Lidershipi i Barabartë i Grave

(Institucionet përgjegjëse: Komunat, MAPL-ja, ABGj-ja)

- Ofroni trajnime për lidship dhe mentorim për asamblastet e kuvendeve komunale, nënkryetaret e komunave, profesionistet brenda drejtorive komunale, si dhe për përfaqësueset e shoqatave lokale të grave dhe grupeve komunitare të angazhuara në proceset vendimmarrëse.
- Sigurohuni për balancë gjinore në komitetet komunale, komitetet konsultative, grupet punuese dhe strukturat e tjera formale vendimmarrëse ose këshilluese, në përputhje me Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale dhe Rregulloren mbi Komitetet Konsultative.
- Mbështetni shoqatat e grave, sipërmarrjen e grave dhe përfaqësimin e grave në organet vendimmarrëse që lidhen me bujqësinë dhe zhvillimin rural.

Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Gjiilan, Graçanicë, Kamenicë, Klinë, Pejë, Prizren dhe Viti.

Shërbime Gjithëpërfshirëse dhe Grupe të Margjinalizuara

(Institucionet përgjegjëse: Komunat, Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Informacionit, Ministria e Shëndetësisë, ABGj-ja)

- Sigurohuni që gratë dhe vajzat të kenë qasje në shërbime shëndetësore, arsimore dhe sociale me ndjeshmëri gjinore.
- Bëjeni prioritet përfshirjen e grave dhe vajzave me aftësi të kufizuara, komuniteteve minoritare dhe popullsive rurale.
- Zbatoni qasje ndërsektoriale në të gjitha programet - kushtojini vëmendje të veçantë mënyrës se si kategori të ndryshme sociale, si gjinia, klasa dhe aftësia e kufizuar, ndërthuren për të krijuar përvoja unike dhe të mbivendosura të diskriminimit ose privilegjit.

Këto rekomandime vlejné për këto komuna: Gjiilan, Graçanicë, Hani i Elezit, Istog, Kamenicë, Klinë, Lipjan, Obiliq, Podujevë dhe Viti.

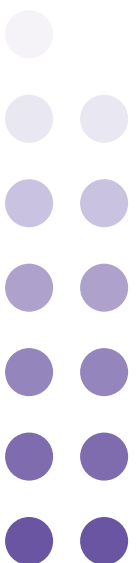
Masat Ligjore dhe Rregulluese

(Institucionet përgjegjëse: Komunat, ABGj-a, MAPL-ja, Ministria e Financave)

- Miratoni rregullore komunale për integrimin e barazisë gjinore në mënyrë që të standardizohen planifikimi, buxhetimi, raportimi dhe llogaridhënia.
- Përdorni lista gjinore të kontrollit në të gjitha dokumentet dhe miratimet.

- ▶ Integroni konsiderata për barazinë gjinore në të gjitha ndërhyrjet publike, kontratat e prokurimit, subvencionet dhe partneritetet
- ▶ Këto rekomandime vlejnë për këto komuna: Ferizaj, Lipjan, Obiliq, Podujevë, Klinë, Kamenicë, Viti dhe Prizren.

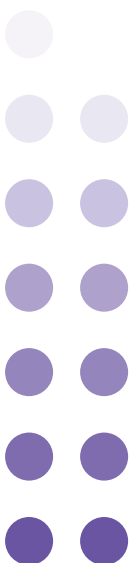
Zbatimi efektiv i këtyre rekomandimeve do të jetë vendimtar për transformimin e PLVBGj-ve nga dokumente politikash në instrumente praktike për avancimin e barazisë gjinore dhe qeverisjes lokale gjithëpërfshirëse. Angazhimi i qëndrueshëm politik, burimet e mjaftueshme dhe bashkëpunimi i pandërprerë midis komunave, institucioneve qendrore, shoqërisë civile dhe partnerëve/eve ndërkombëtarë do të jenë thelbësore për përsheptimin e progresit. Duke fuqizuar kapacitetet institucionale, duke integruar barazinë gjinore në të gjithë sektorët dhe duke nxitur angazhimin aktiv të qytetareve/ëve, komunat e Kosovës mund të luajnë një rol kyç në arritjen e rezultateve më të drejta dhe gjithëpërfshirëse për gratë dhe burrat, vajzat dhe djemtë, në gjithë diversitetin e tyre.

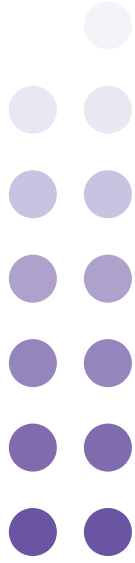

REFERENCAT

- ▶ Agjencia për Barazi Gjinore. (2020). *Programi i Kosovës për Barazi Gjinore 2020–2024*. Republika e Kosovës, Zyra e Kryeministrit. Marrë nga <https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/AGE%20Kosovo%20Program%20for%20Gender%20Equality%202020-2024.pdf>
- ▶ Kuvendi i Republikës së Kosovës. (2015). *Ligji Nr. 05/L-020 për Barazi Gjinore*. *Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës*. Marrë nga <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10923&langid=2>
- ▶ Kuvendi i Republikës së Kosovës. (2015). *Ligji Nr. 05/L-021 për Mbrojtjen nga Diskriminimi*. *Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës*. Marrë nga <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10924>
- ▶ Kushtetuta e Republikës së Kosovës. (2008). *Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës*. Marrë nga <https://www.gzk.rks-gov.net>
- ▶ Këshilli i Komunave dhe Rajoneve Evropiane. (2022). *Karta Evropiane për Barazinë e Grave dhe Burrave në Jetën Vendore*. Marrë nga <https://charter-equality.eu/the-charter/la-presidence-en.html>
- ▶ Follow Up. (2025). *Raporti Preliminar mbi Monitorimin dhe Vlerësimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Ferizajt.*
- ▶ Follow Up. (2025). *Raporti Preliminar mbi Monitorimin dhe Vlerësimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Lipjanit.*
- ▶ Follow Up. (2025). *Raporti paraprak mbi monitorimin dhe vlerësimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Vitisë.*
- ▶ Lëvizja FOL. (2025). *Raporti Monitorues për Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Gjakovës (2024–2026).*
- ▶ Lëvizja FOL. (2025). *Raporti Monitorues për Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Hanit të Elezit/Elez Han (2024–2026).*
- ▶ Lëvizja FOL. (2025). Raporti Monitorues për Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Prizrenit (2024–2026).*
- ▶ Medica Kosova. (2025). *Raporti i Monitorimit mbi Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Gjakovës (2024–2025).*
- ▶ Medica Kosova. (2025). *Raporti i Monitorimit mbi Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Istogut (2024–2025).*
- ▶ Medica Kosova. (2025). *Raporti i Monitorimit mbi Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Pejës (2024–2025).*
- ▶ Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut. (2025). Analiza e Zbatimit të Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore (2024–2026), Komuna e Klinës.*
- ▶ Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut. (2025). *Analiza e Zbatimit të Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore (2024–2026), Komuna e Mitrovicës së Jugut.*
- ▶ RROGRAEK. (2025). *Raporti Preliminar i Monitorimit mbi Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore, Komuna e Obiliqit.*

- RROGRAEK. (2025). *Raporti Preliminar i Monitorimit mbi Zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore, Komuna e Podujevës.*
- Youth Initiative for Human Rights – Kosovo. (2025). *Raport Monitorues mbi Zbatimin e Planit të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Gjilanit.*
- Youth Initiative for Human Rights – Kosovo. (2025). *Raport Monitorues mbi Zbatimin e Planit të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Graçanicës.*
- Youth Initiative for Human Rights – Kosovo. (2025). *Raport Monitorues mbi Zbatimin e Planit të Veprimit për Barazi Gjinore në Komunën e Kamenicës.*

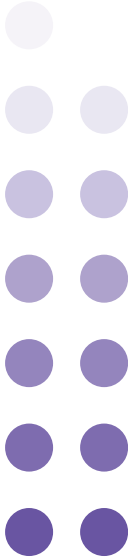
SHTOJCAT

Shtojca 1. Detajet e takimeve të validimit që janë zhvilluar

Nr. Organizata	Komuna	Takimet e Validimit	Nr. i Pjesëmarrëseve/ëve	Gra	Burra	Shënime
1 Medica Kosova	Gjakovë	17/07/2025	10	9	1	
	Pejë	23/07/2025	11	8	3	
	Istog	22/07/2025	8	4	4	
2 Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptiane të Kosovës (RROGRAEK)	Podujevë	28/07/2025	0	0	0	Ngjarja u mbajt në Prishtinë si prezantim i përbashkët. Asnjë pjesëmarrës/e nga Podujeva nuk ishte i/e pranishëm/me.
	Obiliq	28/07/2025	3	2	1	
	Ferizaj	28/07/2025	11	10	1	
3 Organizata për Integrim dhe Zhvillim Social – Follow Up	Lipjan	29/07/2025	11	8	3	
	Viti	24/07/2025	11	7	4	

4	Shoqata e Grave të Mitrovicës për të Drejtat e Njeriut	Mitrovicë e Jugut	04/07/2025	15	10	5	8 nga shoqëria civile (3 burra)
		Klinë	18/07/2025	10	5	5	1 burrë nga shoqëria civile
5	Youth Initiative for Human Rights – Kosovo (Nisma e të Rinjve për të Drejtat e Njeriut)	Graçanicë	23/07/2025	5	3	2	
		Gjilan	16/07/2025	8	3	5	
		Kamenicë	21/07/2025	8	6	2	
6	Lëvizja FOL	Dragash	16/06/2025	5	2	3	
		Hani i Elezit	10/06/2025	5	3	2	
		Prizren	16/06/2025	4	2	2	1 grua nga shoqëria civile

Mjetet e monitorimit të paraqitura më poshtë janë të përgjithshme dhe treguese për OShCUG-të. Çdo organizatë i ka përzgjedhur dhe përshtatur ato sipas punës specifike të kryer në terren. Për informacion të detajuar mbi mjetet e aplikuara të monitorimit, duhet t'u referoheni raporteve individuale të monitorimit të zhvilluara për secilën komunë.

Shtojca 2: Udhëzues intervistash me zyrtaret/ët komunale/ë

- A mund ta përshkruani shkurtimisht rolin tuaj në zbatimin e Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore (PLVBGj)?
- Cilat janë prioritetet kryesore për barazinë gjinore të përcaktuara nga komuna juaj?
- Cilat veprime të PLVBGj-së janë realizuar deri më tash?
- A mund të jepni shembuj të aktiviteteve të përfunduara ose në zhvillim e sipër?
- Si monitorohen dhe vlerësohen rezultatet e këtyre aktiviteteve?
- Si bashkëpunoni me departamentet dhe institucionet e tjera në zbatimin e planit?
- Si e përfshini shoqërinë civile, veçanërisht gratë dhe të rinjtë, në planifikim dhe zbatim?
- A ekzistojnë mekanizma për të marrë komente dhe sugjerime nga qytetaret/ët?
- Cilat janë sfidat kryesore me të cilat përballeni në zbatimin e PLVBGj-së?
- Çfarë lloj mbështetjeje (trajnim, financim, asistencë teknike) do t'ju ndihmonte më shumë?
- Cili ka qenë suksesi juaj më i madh deri më tash?
- Cilat janë prioritetet tuaja të ardhshme në fushën e barazisë gjinore?

Shtojca 3: Udhëzues për diskutim në grupin e fokusit (DGF)

- Çfarë dini për PLVBGj-të?
- A keni dëgjuar/parë/marrë pjesë në ndonjë aktivitet ose program që lidhet me barazinë gjinore në komunitetin tuaj?
- A keni vënë re ndonjë ndryshim në lidhje me përfshirjen e grave në vendimmarrje?
- A kanë burrat dhe gratë qasje të barabartë në shërbimet lokale (arsim, kujdes shëndetësor, punësim, etj.)?
- A keni marrë pjesë ju ose dikush që njihni në ndonjë aktivitet që lidhet me PLVBGj-në?
- A mendoni se zëri juaj dëgjohej nga komuna?
- Cilat janë sfidat kryesore me të cilat përballen gratë/vajzat në komunitetin tuaj?
- A ka grupe që lihen jashtë ose nuk përfshihen në programet lokale për barazi gjinore?
- Çfarë duhet të bëjë më shumë komuna për të promovuar barazinë gjinore?
- Si do të donit të ishit më të përfshirë në proceset e vendimmarrjes?

Shënim: Grupet zakonisht duhet të përbëhen nga 6-12 pjesëmarrës/e (gra, të rinj/reja, grupe të marginalizuara, udhëheqës/e lokalë/e, etj.)

Shtojca 4: Pyetësi i komunitetit mbi zbatimin e PLVBGj-së

Informacion Demografik

Mosha: _____

Seksi: ☐ Femër ☐ Mashkull ☐ Tjetër

Lagjja/Zona: _____

Profesioni (etj.): _____

A keni dëgjuar ndonjëherë për Planin Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore?

☐ Po ☐ Jo

Nëse po, ku keni dëgjuar për të?

☐ Faqja zyrtare e komunës ☐ Takime publike ☐ Rrjete sociale

☐ Organizata të shoqërisë civile ☐ Tjetër: _____

A keni marrë ndonjëherë pjesë në ndonjë aktivitet të organizuar nga komuna për barazinë gjinore?

☐ Po ☐ Jo

A mendoni se komuna po bën mjaftueshëm për të promovuar barazinë gjinore?

☐ Po ☐ Jo ☐ Nuk e di

A ka shërbime ose programe që mendoni se nuk janë të qasshme për gratë ose vajzat në zonën tuaj?

☐ Po ☐ Jo

Nëse po, cilat? _____

Si do ta vlerësonit progresin e barazisë gjinore në komunitetin tuaj?

☐ Shkëlqyeshëm ☐ Mirë ☐ Mesatar ☐ Dobët ☐ Pa ndryshim

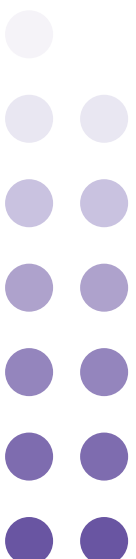
Sipas jush, cilat janë dy prioritetet kryesore që duhet të ndjekë komuna?

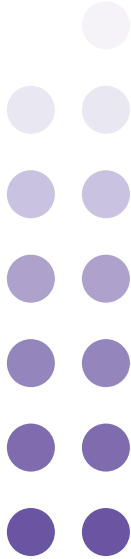
☐ Mundësitë e punësimit për gratë ☐ Sigurinë dhe mbrojtjen nga dhuna

☐ Arsimin dhe trajnimet ☐ Pjesëmarrjen e grave në politikë

☐ Shërbimet për grupet e cënueshme ☐ Tjetër: _____

A keni ndonjë sugjerim për përmirësimin e zbatimit të PLVBGj-së?

Shtojca 5: Modeli i matricës së monitorimit

Kjo matricë shërben si shembull tregues. Për secilën nga gjashtëmbëdhjetë (16) komunat, një version i dedikuar i matricës u përgatit dhe u shpërnda në OShCUG-të përkatëse nga QKSGj-jja, me mbështetjen teknike të UN Women, duke ndjekur formatin specifik të Planit Lokal të Veprimit për Barazi Gjinore të secilës komunë.

OBJEKTIVI STRATEGJIK						
1. PROMOVIMI I TË DREJTAVE EKONOMIKE, SOCIALE DHE TË PUNËSIMIT TË DENJË, DHE FUQIZIMI I VAJZAVE, TË RINJVE/REJAVE DHE GRAVE.						
Rritja e qasjes për gratë dhe vajzat, në gjithë diversitetin e tyre, në shërbime, produkte dhe burime financiare që ndikojnë në fuqizimin e tyre ekonomik.						
Objektivi specifik						
Treguesi	Vlera bazë (2023/2024)	Objektivi për vitin e fundi (2026)	Arritur 2024	Arritur 2025	Komente	
1.1.a. Numri i grave dhe vajzave të subvencionuara për të nisur ose zhvilluar bizneset dhe fermat/serat e tyre.						
Për t'u përcaktuar						
Rritje me 30%						
AKTIVITETET	DREJTORIA/ ZYRA PËRGJEGJËSE	AFATI KOHOR	TREGUESIT		PYETJET	SHËNIMET
			Planifikuar 2024 - 2026	Arritur 2024	Arritur 2025	
1.1.1. Takime informuese me këshillat e fshatrave mbi subvencionet për bizneset dhe sipërmarrjet, me qëllim nxitjen e aplikimit nga gratë dhe vajzat.	Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik	2024 - - 2026	3 takime të mbajtura (1 çdo vit). 28 persona të pranishëm/ me në secilin takim, të ndarë sipas seksit, moshës, vendbanimit, etj.			A ka lista të pjesëmarrëseve/ve? A janë dhënë detajet siç specifikohet? Foto nga takimet? Raportet e takimeve?

1.1.2. Subvencionimi Zyra e me mjete monetare i Kryetarit të bizneseve në pronësi të Komunës grave/vajzave, në gjithë diversitetin e tyre.

- 6 biznese të subvencionuara për gra/vajza (2 në vit)

Cila është shuma e subvencionit për biznesin e secilës grua çdo vit? Po e totalit të subvencioneve për bizneset çdo vit?

